

બાળકો અને
નવયુવાનો માટે

ہمارا فاطمہ الزہراء
علیہا السلام

હાદી માસિક

જમાદીયુસ્સાની, હીજરી સન ૧૪૩૧, મે - ૨૦૧૦

રૂ.
30/-

અલ્લાહના નેક નામો અલ- ફત્તાહો

અલ્લાહ તઆલાના ખૂબજ મહત્વના ગુણોમાંથી એક વિશેષણ (ગુણ) “અલ-ફત્તાહો” પણ છે, આ નામની પણ ઘણી ખાસિયતો અને ફાયદાઓનો ઉલ્લેખ થયેલ છે.

મહત્વના અર્થ :-

આ વિશેષણના ઘણા અર્થ બ્યાન કરવામાં આવ્યાં છે તે પૈકી કેટલાક અગત્યના અર્થ આ મુજબ છે:

(૧) શાષક-હાકેમ (૨) સૌથી મહાન ફેસલો કરવાવાળો (૩) મુશ્કેલ અને આંટીધુંટીવાળા મામલાઓને સુલઝાવી આપનાર (૪) તથ્યોને જાહેર કરનાર (૫) અત્યાચારોને દૂર કરનાર (૬) નિર્ણાયક વિપ્લવ લાવનાર (૭) સત્ય અને અસત્યને જુદા કરનાર (૮) વિદ્યા અને ચિંતનના દ્વાર ખોલી આપનાર.

કુરઆનમાં આનું ઉદાહરણ :- કુરઆને મજીદમાં આ વિશેષણનો પરવરદિગારે અનેક સ્થળોએ પ્રયોગ કર્યો છે. દા.ત. કુલયજમઓ - બયનના - રબ્બોના - સુમ્મા - યફતહો - બયનના - બિલહક્કે - વહોવલ - ફત્તાહુલ અલીમ

અનુવાદ : “જણાવી દો કે આપણો પરવરદિગાર આપણને સૌને એકત્ર કરશે, પછી આપણી વચ્ચે સત્યની સાથે ફેસલો કરશે. (પાપીઓને નેક લોકોથી જુદા કરી દેશે) અને તે જ ફેસલો કરનાર છે.”

માઅસૂમીન અ.સ.ની વાણીમાં આ વિશેષણનો પ્રયોગ :

માઅસૂમીન અ.સ.ની વાણીમાં પણ એ વિશેષણનો પ્રયોગ થયેલ છે. દા.ત. દુઆએ મુજરમાં છે કે “સુબ્હાનકા યા ફત્તાહો - તઆલયતા - યા મુર્તાહો - અજિરના - મિનન્નારે - યા મુજિરો.

અનુવાદ:- તું પવિત્ર છે હે (વિદ્યા અને ચિંતનના દ્વાર) ઉઘાડી આપનાર - તું ઉચ્ચ છે હે રાહત ધરાવનાર - અમને (દોઝખની) અગ્નિથી રક્ષણ આપ! હે રક્ષણ આપનાર !!

: ખાસિયતો અને ફાયદાઓ :

પરવરદિગારના આ વિશેષણના ઘણા લાભ છે. તે પૈકી કેટલાંક આ પ્રમાણે છે :

- (૧) હઝરત ઈમામ રિઝા અ.સ. થી રિવાયત છે કે જે વ્યક્તિ શુક્રવારના દિવસે સુબ્હની નમાઝ પછી ૭૭ વખત “યા ફત્તાહો” નો વિદ્ કરે અને તે વખતે પોતાની દ્રષ્ટિ પોતાની છાતી ઉપર રાખે તો તેના હૃદય ઉપરથી અજ્ઞાનતા (ગફલત) નો પડદો દૂર થઈ જશે અને તેની મુશ્કેલીઓ આપમેળે દૂર થઈ જશે.
- (૨) જે વ્યક્તિ સુબ્હની નમાઝ પછી પોતાના બંને હાથો વડે પોતાની છાતીને જકડીને ૭૦ વખત “યા ફત્તાહો” નો વિદ્ કરશે તો અલ્લાહ તઆલા તેના હૃદયમાંથી ગંદકીને તથા અજ્ઞાનતાને દૂર કરી દેશે.
- (૩) “યા ફત્તાહો” નો વિદ્ કરતા રહેવું તે અગત્યના કામો (સરળતાથી થઈ જાય તે માટે) લાભદાયક અને અસરકારક છે
- (૪) એક રિવાયત એવી છે કે “યા ફત્તાહો” હઝરત મીકાઈલ અ.સ. ના વિદોમાંથી છે અને તેનો વિદ્ કરતાં રહેનાર ઉપર ખુદાની નેઅમતો નાઝિલ થાય છે.
- (૫) એક રિવાયત પ્રમાણે “યા ફત્તાહો” નો વિદ્ કરતાં રહેવાથી તે ધનિક વ્યક્તિઓ (મોટા માણસો - હાકેમો) ના સામિપ્યનું કારણ બને છે.

બઈસ્મેલી સુબ્હાનહૂ તઆલા

વહાલા બાળકો !

અસ્સલામો અલયકુમ !

આપણાં માટે આ માસ ખુશી અને શોક બંને સાથે લઈને આવે છે.

ઈસ્લામના ઇતિહાસની એનાથી મોટી કસ્ટાંતિકા બીજી કઈ હોઈ શકે કે આપણા વહાલા નબી અત્યંત પ્રિય એકમાત્ર અને એકલી - અદુલી પુત્રી પોતાના પિતાના અવસાન પછી કદી પોતાના મોટા ઉપર સ્મિત લાવી શકી નહોતી, કોઈ ખુશીનો પ્રસંગ મનાવવો તો ઘણાં દૂરની વાત હતી પરંતુ તે દુઃખી મઝલૂમ પુત્રીએ એવી મુશ્કિલનો પોતાના પિતાના અવસાન પછી ઉપાડી છે કે તેમણે દિવસને સંબોધીને કહ્યું છે કે “હે પ્રકાશિત દિવસ ! (મારા પિતાના અવસાન પછી) મારા ઉપર મુસીબતોના જે પહાડ તોડવામાં આવ્યાં તે મુસીબતોના પહાડો જે તારા ઉપર તોડવામાં આવ્યાં હોત તો તું અંધકારમય રાતની જેમ પ્રકાશહીન થઈ જાત અને તારા ઉપર સંપૂર્ણપણે અંધકાર છવાઈ જાત ! ”

આપનું મહાન વ્યક્તિત્વ તમામ સદ્ગુણોનો ભંડાર હતો. રસૂલે ખુદા પોતે આપને માન આપતાં હતાં. આપનું પવિત્ર જીવન આપણી કૌમની બાળકીઓ-માતાઓ-બહેનો અને પત્નિઓ માટે એક સર્વશ્રેષ્ઠ આદર્શ અને અનુકરણીય નમૂનો છે અને “ફિદક”ના પ્રકરણમાં આપે જે ભાગ ભજવ્યો છે તે આપણને બોધ આપે છે કે પોતાના અધિકારોની બાળતે અવાજ ઉઠાવવો જોઈએ.

તેથી આ માસમાં આપણે આપની મઝલૂમ શહાદતના પ્રસંગે મજલિસો અને માતમની વ્યવસ્થા કરીને અને આ માસમાં જ આપની વિલાદતના પ્રસંગે ખુશાલીની મહેફીલો યોજીને આપણી અહલેબૈત સાથેની મહોબ્બત પુરવાર કરવી જોઈએ.

પરંતુ ફક્ત ૨૬વું અને ખુશી મનાવવી તેનાથી જ અજે રિસાલત અદા થઈ જશે તેવું માની લેવાની રખેને ભૂલ કરતાં ! પરંતુ તેમણે જે આજ્ઞાઓ આપી છે, આપણી સમક્ષ છે જે આદર્શ રજુ કર્યો છે તેનું અનુકરણ કરવું તે જ “અજે-રિસાલત” ની ખરી અદાયગી છે.

આ અંક “ખાસ અંક” તરીકે આપની સમક્ષ પેશ કરવામાં આવે છે. આ માસમાં જ શહાદીયે કાએનાત સલા.ની સંતતિમાંથી જ એક નેક અને સાલેહ વ્યક્તિની વિલાદત- એટલે કે હઝરત ઈમામ ખુમૈની રહ.ની વિલાદત પણ આવે છે જેમણે અત્યાચારીની સામે અત્યાચાર પિડિતોના અધિકારોની માંગણી મૂકી અને તે સમયના સમ્રાટની સામે થઈને માનવ જગતને આઝાદીની પ્રેરણા આપી હતી અને સ્વતંત્રતા અપાવી પણ ખરી.

મારા વહાલા બાળકો ! નવા શૈક્ષણિક વરસનો પ્રારંભ થઈ રહ્યો છે. તમારે આ વરસે પણ પોતાની સંપૂર્ણ શક્તિઓ પોતાની શૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિઓ અને વિદ્યા પ્રાપ્તિ પાછળ કામે લગાડી દેવાની છે. તમો અહલેબૈત અ.સ.ના વાસ્તાથી સંપૂર્ણ જોશ અને જુસ્સાથી નવા શૈક્ષણિક વરસનો પ્રારંભ કરજો. ઈન્શાઅલ્લાહ સફળતા તમારા પગ તળે હશે અને પોતાની શૈક્ષણિક કારકિર્દીમાં સફળતાના સોપાન સર કરીને અને પોતાના કુટુંબીજનો અને કૌમનું નામ રોશન કરીને તમો તેમના માટે પ્રસન્નતા અને ગર્વનું કારણ બનજો.

વસ્સલામ

એરે સરપરસ્તી હઝરતે હુજ્જત
અરવાહોના ફિદાહ, અજ્જલલ્લાહો તઆલા ફરજહુશરીફ
મહુમ જનાબ મોલાના આબીદ હુસૈન રીઝવી
સાહેબની યાદમાં

ધર્મ પ્રચારક-પ્રખર વિદ્વાન-કૌમના સંનિષ્ઠ સેવક :
આલી જનાબ મુખ્તારઅબ્બાસ વસાયા
મુદ્રિત્સલ્હૂની નિગરાનીમાં

મુખ્ય તંત્રી :

સૈયદ મોહમ્મદ રઝા ગરવી

કાર્યવાહક તંત્રી :

સૈયદ મોહમ્મદ અખ્તર

સહાયકો :

અહમદ રઝા મુરારહ

તાલીમરઝા અજમેરી

એહસાનઅલી રીઝવી

અનુવાદક :

સૈયદ મોહમ્મદ ફઝિલ બુખારી

આઈ.એ.એસ. (નિવૃત્ત)

શુષોભન :

એ.પી. ગ્રાફીક્સ

વિગતો માટે સંપર્ક :

યુરોપ, અમેરીકા અને કેનેડા માટે :

અહ્લાજ મુખ્તાર અબ્બાસ સાહબ વસાયા

Bustan -E- Zehra Association

Mukhtar Abbas Vasaya

91, Longthronton Road, LONDON, SW 16 5QF

Tel. : 0044 - 2082866198 Mo.: 00447828958746

E-mail : movasaya@hotmail.com

વાર્ષિક લવાજમ રૂ. ૩૦૦/-

હોમએ ઇલમીયહ ઈમામ ખુમૈની (રહ.)

ગોલ્ડન પાર્ક, વટવા, અમદાવાદ. ગુજરાત. ભારત - ૩૮૨૪૪૦

ફોન : ૦૭૯-૨૫૮૯૨૭૮૬, ૯૪૨૬૬૭૮૬૧૪, ૯૪૨૬૬૭૮૬૧૨, ૯૭૨૪૭૩૭૮૬૫

E-mail : hadimasik@yahoo.com

સૂરએ માએદા

કુરઆનની અત્યારની ગોઠવણી પ્રમાણે આ કુરઆનનો પાંચમો સૂરો છે. આ સૂરો મદીનામાં નાઝિલ થયો હતો અને તેમાં ૧૨૦ આયતો છે. આ સૂરામાં હલાલ અને હરામ પ્રાણીઓ વિશે માહિતી આપવામાં આવી છે. આ સૂરામાં જ વઝુ અને તર્યમુમની રીત પણ બતાવવામાં આવી છે. ન્યાય કરવાની આજ્ઞા - જરૂરતમંદને કાંઈ ઉધાર દેવાનો સવાબ - ચઢૂદીઓ અને ઈસાઈઓની મૂર્ખતા - બની ઈસરાઈલની વાર્તા - હાબીલ અને કાબીલનો પ્રસંગ - ચોરની શિક્ષા - બદલો લેવાની હદ અને મર્યાદા (કિસાસ) નો હુકમ - કાફરોના વાલી (સરપરસ્ત)ને બનાવવાની આજ્ઞા - વિગેરેનું તદ્દન સ્પષ્ટ વર્ણન છે અને હઝરત અલી અ.સ.ની વિલાયતની ઘોષણા પછી દીન સંપૂર્ણ થઈ ગયો છે તેવી જે આયત - “અલયવ્મા અકમલ્તો લકુમ...”- આવી છે તે આ સૂરામાં જ છે. આ આયત ગદીરના પ્રસંગે ત્યારે નાઝિલ થઈ હતી જ્યારે આપણાં વહાલા નબી સ.અ.વ.એ અલ્લાહની આજ્ઞાથી આપણાં મોલા અલી અ.સ.ને - “મનકુન્તો મોલા હો - ફહાઝા અલીયુન મોલા” ની ઘોષણા કરીને આપણાં સૌના મોલા અને ઈમામ બનાવ્યાં હતાં. આ ઘોષણાથી કાફરો અને મુનાફિકો નિરાશ થઈ ગયા હતા અને ખુદાનો દીન સંપૂર્ણ થઈ ગયો હતો.

કેટલાક આલિમોનું મંતવ્ય છે કે આ સંપૂર્ણ સૂરો મક્કા અને મદીનાની વચ્ચે જોહફાહ નામના એક સ્થળે નાઝિલ થયો હતો.

આ સૂરામાં જ ઉપરોક્ત બાબતો ઉપરાંત ઈસ્લામ ધર્મની માન્યતાઓ - અકીદાઓ - અકાઈદ અને તત્વજ્ઞાન અને અહંકારનું વર્ણન પણ છે અને તેવી જ રીતે રસૂલ સ.અ.વ. ની આગેવાની અંગે પણ વર્ણન છે.

આ સૂરાને “સૂરાએ માએદા” એટલા માટે કહેવામાં આવે છે કે આ સૂરામાં હઝરત ઈસા અ.સ. માટે જન્મતમાંથી આવેલા ભોજન થાળ - (દસ્તરખાન) નો પ્રસંગ વર્ણવવામાં આવ્યો છે અને અરબી ભાષામાં ભોજનથાળ (દસ્તરખાન) ને “માએદા” કહેવામાં આવે છે તેથી આ સૂરાને “માએદા” કહેવામાં આવે છે.

આ સૂરાને પઢવાનો ઘણો સવાબ છે. રસૂલે ખુદા સ.અ.વ. ફરમાવે છે કે જો કોઈ ગુરુવાર (જુમેરાત) ના દિવસે આ સૂરાની તિલાવત કરશે. તેનું ઈમાન હંમેશા મજબૂત (અચળ) રહેશે. અને શિર્ક (ખુદાની જાતમાં બીજા કોઈને સામેલ કરવો) જેવો ગુનાહ તેનાથી કદી થશે નહિં.

ઈમામ અલી અ.સ. ફરમાવે છે કે જ્યારે ‘સૂરએ માએદા’ નાઝિલ થઈ ત્યારે રસૂલ સ.અ.વ. એ અમને બોલાવ્યા અને આ સૂરાના નાઝિલ થવા અંગેના સમાચાર અમને આપ્યા અને અમને આ સૂરાની શિક્ષા આપી.

હઠીસનો ગુલહરતો

દાનવીર વૃત્તિ

- ★ દાનવીર અલ્લાહનું સામિપ્ય પ્રાપ્ત કરે છે અને લોકોની પાસે પણ હોય છે.
- નબીએ અકરમ સ.અ.વ. (ખિહાર.ભા.૭૩ પા. ૩૦૮)
- ★ દયાળુ - દાનવીર એ વ્યક્તિ છે જે પોતાના ધનને અલ્લાહના માર્ગે ખરી જગ્યાએ વાપરે છે. - ઈમામ અલી અ.સ. (ખિહાર - ભા.૭૧, પા. ૩૫૩)
- ★ દાનવીરતાની એક સીમા હોય છે. તે સીમાથી દાનવીરતા વધી જાય છે. (એટલે કે કારણ વગરનો ફાલતુ ખર્ચ કરવામાં આવે તો તે ધનને વેડફી નાખવા તુલ્ય છે.) - ઈમામ અસ્કરી અ.સ. (ખિહાર-ભા.૬૮-પા. ૪૦૭)
- ★ નબીએ અકરમ સ.અ.વ. એ હાતિમ (જે અરબ જગતનો એક દાનવીર વ્યક્તિ હતો)ના પુત્ર અદીને ફરમાવ્યું કે “ખુદાવહે આલમે તેની દાનવીર વૃત્તિને કારણે તેના ઉપરથી અઝાબને દૂર કરી દીધો છે.”
- નબીએ અકરમ સ.અ.વ. (ખિહાર, ભા-૭૧, પા. ૩૫૪)
- ★ ગુનાહો કરનારો પરંતુ દાનવીર વૃત્તિ ધરાવતો યુવાન એ વૃદ્ધ ઇબાદત કરનારો કે જે કંજુસ હોય તેનાથી ખુદાવહે આલમને વધુ પ્રિય છે.
- ઈમામે સાદિક અ.સ. (ખિહાર-ભા. ૭૩ પા. ૩૦૭)
- ★ દાનવીર વૃત્તિ પ્રેમની પ્રાપ્તિનું કારણ છે અને તે ચારિત્રને શણગારે છે.
- ઈમામ અલી અ.સ. (મીઝાનુલ હિકમત - ભા.૪, પા. ૨૪૦)

એક વખત હઝરત અલી અ.સ.નો એક શત્રુ મુઆવિયાની પાસે ગયો અને તેને ખુશ કરવા માટે કહેવા લાગ્યો કે “હું અરબસ્તાનના સૌથી કંજુસ વ્યક્તિ અલી અ.સ. પાસેથી આવું છું” મુઆવિયાએ કહ્યું “અલી અ.સ. કંજુસ કેવી રીતે હોઈ શકે? ખુદાના સમ! જો અલી અ.સ. ની પાસે બે ઘરો હોય જે પૈકી એકમાં ઘાસ ભરેલું હોય અને બીજા મકાનમાં સોનું ભરેલું હોય, અલ્લાહના માર્ગે ખર્ચ કરવામાં અલી અ.સ. સોનું ભરેલું મકાન પહેલા ખાલી કરી નાંખશે”
અલી. અ.સ. અંગેની એક રિવાયત (ખિહાર, ભા.૩૩-પા. ૨૫૪)

શયતાની વૃક્ષ અને નિખાલસતા

બની ઈસરાઈલમાં એક ભક્તિ કરનાર હતો. જેનો સઘળો સમય ભક્તિ-ઈબાદત કરવામાં પસાર થતો હતો. એક દિવસ કોઈએ તેને જણાવ્યું કે ફલાણાં સ્થળે એક વૃક્ષ છે, જેની લોકો પૂજા કરે છે. તે વાત સાંભળીને તે ભક્તને ગુસ્સો આવી ગયો કે લોકો સાચા ખુદાને બદલે એક વૃક્ષની પૂજા કરે છે. તેથી ખુદાની પ્રસન્નતા પ્રાપ્ત કરવા માટે તે કુહાડી લઈને તે વૃક્ષને કાપી નાંખવા નીકળી પડ્યો. માર્ગમાં શયતાન એ વૃક્ષના સ્વરૂપે અત્યંત ક્રોધિત થઈને પ્રગટ થયો અને પુછ્યું: તું શું કરવા જઈ રહ્યો છે ? પેલા ભક્ત વ્યક્તિએ કહ્યું “હું તે વૃક્ષને કાપી નાંખવા જઈ રહ્યો છું, જેથી લોકો જે સાચો ખુદા નથી તેની પૂજા કરે. શયતાને કહ્યું “જો ખુદાનો પોતાનો ઈરાદો તે વૃક્ષ કાપાવી નાંખવાનો હોત તો તેણે કોઈ પયગમ્બરને આ કામ માટે મોકલ્યાં હોત. તું પોતાની ભક્તિ (ઈબાદત)ને તજી દઈને આ નક્કામાં કાર્ય માટે શા માટે જાય છે, અને તું એવું કાર્ય કરવા જઈ રહ્યો છે જેમાં તારો કોઈ લાભ પણ નથી. પરંતુ પેલો ભક્ત માન્યો નહીં અને વાત મારામારી સુધી પહોંચી ગઈ. પેલા ભક્તે શયતાનને પછાડી દીધો અને તેની છાતી ઉપર ચડી બેઠો. શયતાન કે જે પેલા ભક્તના સંકંજમાં બરાબર સપડાઈ ગયો હતો તેણે પેલા ભક્તને કહ્યું: “તું પેલા વૃક્ષને કાંપી નાખવાનો ઈરાદો તજી દે તો હું તને દર રાત્રીએ બે સિક્કાઓ આપીશ. તમે આ રકમ દરિદ્ર લોકોમાં વહેંચી દેજો. આમ દરિદ્ર લોકોની સહાયતા થઈ જશે. વૃક્ષ કાપવાનું પુણ્ય મળશે કે નહીં તે તો નક્કી નથી, પરંતુ આ સદ્કાર્યનું પુણ્ય તમને અવશ્ય મળશે જ. “પેલા ભક્ત વ્યક્તિએ

કહ્યું: તારી વાત સ્વીકારવા જેવી લાગે છે, તેથી સ્વીકારી લઉં છું. અને તેણે શયતાનને છોડી મૂક્યો. અને પોતાના ઘરે ચાલ્યો ગયો. રાત્રે શયતાને આવીને તેને બે સિક્કા આપ્યાં. પેલો ભક્ત તો ખુશ થઈ ગયો અને તે પૈસા ભિખારીઓ વચ્ચે વહેંચી દીધા. બીજી રાત્રે પણ તે સિક્કા મળે તેની વાટ જોવા લાગ્યો. પરંતુ બીજી રાત્રે શયતાન આવ્યો જ નહીં. આખી રાત સિક્કા મળે તે માટે ઉજાગરો કર્યા પછી સિક્કા ન મળવાને કારણે તે ભક્ત તો ગુસ્સે થઈ ગયો અને બીજા દિવસે કુહાડી ઉપાડીને ફરી તે વૃક્ષ કાપી નાંખવા નીકળી પડ્યો. ફરી શયતાન તેને મળ્યો. ગઈ વખત જેવી જ વાતો થઈ અને આ વખતે પણ વાત મારામારી સુધી પહોંચી ગઈ. પરંતુ, આ વખતે શયતાને એક ક્ષણમાં જ તે ભક્તને જમીન ઉપર પછાડી દીધો અને તેની છાતી ઉપર ચડી ગયો અને ધમકી આપી કે તું વૃક્ષ કાપી નાંખવાનો ઈરાદો નહીં તજી દે તો તને મારી નાંખીશ. છેવટે પેલા ભક્તની અનેક વિનવણીઓ પછી શયતાને તેને છોડી મૂક્યો.

જતાં જતાં પેલા ભક્તે શયતાનને પુછ્યું કે તે દિવસે તું મારી સાથે લડવા આવ્યો હતો, ત્યારે તો તું એક ચકલીની જેમ તદ્દન આસાનીથી મારી પકડમાં આવી ગયો હતો અને આજે તે મને ભોંય ભેગો કરી દીધો, તેનું રહસ્ય શું છે ? શયતાને કહ્યું “તે દિવસે તમે ફક્ત અલ્લાહની પ્રસન્નતા મેળવવા નીકળ્યા હતા, તમારો ઈરાદો પવિત્ર-નિખાલસ અને ભાવના નિઃસ્વાર્થી હતી અને તમે ખરા હૃદયપૂર્વક એવું ઈચ્છતાં હતાં કે લોકો ખુદાને બદલે આ વૃક્ષની પૂજા ન કરે તેથી તમે મારા ઉપર ભારે પડ્યાં હતા. પરંતુ આજે તમે ખુદાની પ્રસન્નતા મેળવવાની નિઃસ્વાર્થ ભાવનાથી નહીં પરંતુ તમને સિક્કા મળતા બંધ થઈ ગયા તેના ગુસ્સાને કારણે આવ્યા છો અને તેને કારણે જ વૃક્ષ કાપવા જઈ રહ્યા છો. આમ તે દિવસે તમારી ભાવના નિખાલસ હતી તેથી ખુદાએ તમારી મદદ કરી હતી. અને કોઈ વ્યક્તિ નિખાલસ અને પવિત્ર ભાવનાથી હોઈ સદકાર્ય કરતો હોય તો હું તેવી વ્યક્તિને પોતાના સંકંજમાં સપડાવી શકતો નથી. આજે તમારું કાર્ય સ્વાર્થી ભાવનાથી લુપ્ત હતું, તેથી તમે પરાજિત અને અપમાનિત થયા.

(કલ્લે સલીમ: પૃ. ૩૯૫)

ઉમ્મે કુલસૂમ સલા.ની મુસીબતો

ઈબ્ને અબ્દુલબરએ પોતાની કૃતિમાં આપનું વર્ણન કર્યું છે અને સિબ્તે - ઈબ્તે - જયઝીએ પોતાના પુસ્તક “તઝકિરતુલ ખવાસ”માં હઝરત ફાતેમા સલા.ના સંતાનોનું વર્ણન ક્રમાનૂસાર કર્યું છે. તેમાં આપનો

ઉલ્લેખ છે. અલ્લામા સૈયદ મોહસિન આમિલી મહૂમે પોતાનાં પુસ્તક “આઅયાનું રશીઆ” માં પણ આપનો ઉલ્લેખ કર્યો છે કે આપના લગ્ન ઓન-ઈબ્ને-જઅફરે તૈયાર સાથે થયાં હતાં. અલ્લામા મામ ફાઝીએ પોતાના પુસ્તક “રિજાલ”માં “ઝૈનેબ-સુગરા”ની કુનીયત “ઉમ્મે કુલસૂમ” જણાવી છે અને એવું પણ લખ્યું છે કે આપ પોતાના ભાઈ સાથે કરબલામાં શરીફ હતાં અને ઈમામ સજ્જદની સાથે કેદી અવસ્થામાં ગયા હતાં અને ત્યાંથી મુક્તિ મળ્યા પછી ઈમામ સજ્જદની સાથે જ મદીના પરત ફર્યા હતાં. આપ અત્યંત પ્રભાવશાળી વ્યક્તિત્વ ધરાવતા હતાં. આપની સમજણ શક્તિ અનન્ય હતી અને અલંકૃત ભાષામાં નિપૂણ હતાં.

રિવાયતમાં છે કે જ્યારે જનાબ ફાતેમા ઝહરા સલા.ની શહાદત થઈ ત્યારે જનાબ ઉમ્મે કુલસૂમ બુરખો પહેરીને આ ફરિયાદ કરી રહ્યાં હતા કે હૈ રસૂલ સ.અ.વ. ! આજે અમે આપને ગુમાવી દીધા અને એવી રીતે ગુમાવી દીધા કે હવે ફરી કદી મેળવી શકીશું નહીં

આ શબ્દો જાહેર કરે છે કે જનાબ ફાતેમા ઝહરા સલા.ની શહાદત હઝરત રસૂલે ખુદા સ.અ.વ.ની શહાદત જેવી અત્યંત શોકાતૂર કરનારી ઘટના હતી.

શેખ મુફીદ અને શેખ તૂસીએ “અમાલી” માં લખ્યું છે કે જ્યારે અમીરૂલ મોઅમેનીનને ઘાયલ કરવામાં આવ્યાં અને તે પછી આપને આપના નિવાસસ્થાને લાવવામાં આવ્યાં ત્યારે જનાબ ઉમ્મે કુલસૂમ સલા. આપના પગ પાસે બેસી ગયાં હતાં. અમીરૂલ મોઅમેનીન અ.સ. એ જ્યારે આંખો ઉઘાડી અને જનાબ ઉમ્મે કુલસૂમ સલા.ને જોયા તો ફરમાવ્યું કે “હું હવે મારા પરવરદિગાર તરફ પ્રયાણ કરી રહ્યો છું. - જે સર્વશ્રેષ્ઠ મંઝીલ છે.” આ સાંભળીને ઉમ્મે કુલસૂમ સલા. એ હાથ પિતાજી ! એવું કહીને

રૂદન શરૂ કરી દીધું હતું અને ઈબ્ને મુલ્કિમ પાસે જઈને કહેવા લાગ્યા, “હે ખુદાના દુશ્મન ! તે અમીરલ મોઅમેનીન અ.સ.નો વધ કરી નાંખ્યો” તે મલિકને કહ્યું “મેં અમીરલ મોઅમેનીન અ.સ.નો વધ નથી કર્યો પરંતુ તમારા પિતાજીનો વધ કર્યો છે.” જનાબ ઉમ્મે કુલસૂમએ ફરમાવ્યું “આશા છે કે મારા પિતાજી આ ઘા ના જખ્મથી બચી જશે.” ત્યારે તે

મલિકને કહ્યું “મે તમારા પિતાજીના માથે એવી ઝેર પીવડાવેલી તલવાર વડે ઘા કર્યો છે કે જો તે ઝેરને ફૂડાના તમામ નિવાસીઓમાં વહેંચી દેવામાં આવે તો તે તમામ મરી જાય”

કરબલાના બનાવો વખતે જનાબ ઉમ્મે કુલસૂમ સલા.ની કાવ્યપંક્તિઓ અને ફૂડા અને શામમાં આપના અગ્નિ વરસાવતાં ભાષણો ઈમામ હુસૈન અ.સ.ના મઝલૂમ હોવા અને તે સત્યના માર્ગે હોવાની બાબતો સાબિત કરવા માટેના સર્વશ્રેષ્ઠ દૃષ્ટાંતો હતાં. ફૂડાવાસમાં પોતાના ખાનદાનની હકીકત જાહેર થઈ જાય તે માટે જ્યારે ફૂડાવાળાઓ સદકાના ખજુર આ કેદીઓ ઉપર ફેંકી રહ્યાં હતાં ત્યારે ભૂખથી વ્યાકુળ કેટલાંક અણસમજ બાળકોએ તે ખજુર લઈને મોઢામાં મૂકી દીધી હતી. ત્યારે જનાબ ઉમ્મે કુલસૂમ સલા.એ તે બાળકોના મોઢામાંથી તે ખજુર લઈને ફેંકી દીધી હતી અને ફૂડાવાળાઓ તરફ ફરીને કહ્યું હતું કે “સદકો અમો આલે મોહંમદ સ.અ.વ. ઉપર હરામ છે.” આમ પોતે અને આ કેદીઓની “આલે મોહંમદ” હોવાની હકીકત તેમણે જાહેર કરી હતી.

શામના કેદખાનામાંથી છુટ્યા પછી આપ જ્યારે મદીના તશરીફ લાવ્યા હતાં ત્યારે મદીનાની ઈમારતો જોઈને આપે ખુબજ દર્દભર્યો મરસિયો પડ્યો હતો જે બિહારૂલ અનવારના દસમા ભાગમાં લખાયેલ છે.

આપની વફાત વિષે ચોક્કસતાપૂર્વકની કોઈ જાણકારી પ્રાપ્ત થતી નથી. પરંતુ “બહરૂલ-મસાઈબ” નામના પુસ્તકમાં એવું વર્ણન મળે છે કે મદીના આવ્યા પછી આપ

ફક્ત ચાર માસ સુધી જીવિત રહ્યાં હતાં અને સન. ૬૨ હિજરીમાં જમાદીયુસ્સાનીની ૨૧મી તારીખે આપની વફાત થઈ હતી. આપને મદીના શહેરમાં જ દફન કરવામાં આવેલા છે.

કુરઆન

-નામો અને વિશેષણો

આલિમો અને મુફ્સેરીન (કુરઆનના અર્થને સ્પષ્ટ કરવામાં આવે-તેનું સવિસ્તાર અર્થઘટન કરવામાં આવે તે પુસ્તકને તફસીર કહેવામાં આવે છે. આવી તફસીરના પુસ્તકના લેખકને મુફ્સિર કહેવામાં આવે છે (મુફ્સેરીન તેનું બહુવચન છે.) વચ્ચે કુરઆનના નામો વિષે મતમતાંતર પ્રવર્તે છે. અબુલફતુહ રાઝીએ પોતાની તફસીર રવઝતુલ જિનાનમાં કુરઆનના ૪૩ નામો વર્ણવ્યા છે. ઝરકસીએ કાઝી અબુલમઆલીનો મત ટાંકીને ૫૫ નામો જણાવ્યા છે જ્યારે કેટલાંક લેખકોએ કુરઆન માટે ૮૦ નામો લખ્યા છે.

અમે ગયા હતામાં આપને સાત નામો જણાવ્યા હતાં, હવે કેટલાંક અન્ય નામો જોઈએ :

(૮) **મુતશાબેહ :-** અલ્લાહો નમઝલા અહસનલ હદીસે કિતાબમ- મુતશાબેહન (ઝોમર -૨૩)

આ આયતમાં કુરઆનને મુતશાબેહ કહેવામાં આવેલ છે.

(૯) **મસાની :-** અલ્લાહો - નમઝલા - અહસનલ - હદીસે - કિતાબમ- મુતશાબેહન -મસાનિય- (ઝોમર: ૨૩) આ આયતમાં કુરઆનને મસાની કહેવામાં આવેલ છે.

(૧૦) **અરબી :-** ઈન્ના અન્ઝલનાહો - કુરઆનન - અરબીયલ - લઅલ્લકુમ- તાઅકેલૂન - (યુસુફ:૨) આ આયતમાં કુરઆનને અરબી ભાષાની કિતાબ તરીકે યાદ કરવામાં આવે છે.

(૧૧) **ગયરા - મી - એવજ :-** કુરઆનન અરબીયન - ગયરા - મી - એવજિલ- લઅલ્લહુમ - યત્તફૂન (ઝોમર:૨૮) અહિંયા કુરઆનને ગયરા-મી-એવજ (એવું કે જેમાં કાંઈ વાંકાપણું ન હોય - સીધુ ને સર હોય તેવું) કહેવામાં આવ્યું છે.

(૧૨) **મિઝ - મિક :-** સાદ - વલ્કુરઆને - મિઝમિક - (સાદ :૧)

આમાં કુરઆનને “મિકવાળું” કહેવામાં આવ્યું છે.

(૧૩/૧૪) બશીર/નઝીર :- કિતાબુન - ફુસ્સેલત - આયાતોહુ કુરઆનન - અરબીયલ - લેકવમિં- ચઅલમૂના -બશીરં -વ-નઝીરન (ફુસ્સેલત : ૩:૪) આ આયતમાં ખુદાવન્દે આલમે કુરઆનને બશારત (શુભ-સમાચાર) આપવાવાળી અને ડરાવનાર કિતાબ કહીને યાદ કરેલ છે.

(૧૫) કય્યિમ :- અલ્હમ્દો - લિલ્લાહિલ્લમી - અનઝલા અલા અબ્દેહિલ કિતાબા...કય્યિમ....(કહફ: ૧૨) આમાં કુરઆનને કય્યિમ (મજબૂત) કહેવામાં આવેલ છે.

અંતમાં અમે એક અન્ય નામ પણ જણાવવા માંગીએ છીએ - તે છે “મુસ્હફ” જો કે આ નામ ખુદ કુરઆનમાં તો નથી પરંતુ કેટલાંક લોકોની એવી માન્યતા છે કે પયગમ્બર સ.અ.વ.ના અવસાન પછી કુરઆનનું સૌથી વધુ પ્રચલિત અને પ્રખ્યાત તથા જાણીતું નામ “મુસ્હફ” હતું.

‘કુરઆન’ અને ‘કિતાબ’ એ શબ્દો છે જે સ્વયં પયગમ્બર સાહેબ સ.અ.વ. અને હઝરત અલી અ.સ.ની રિવાયતો અને તેમના અસહાબના કથનોમાં પ્રયોગાએલાં છે. દા.ત. એ પ્રખ્યાત અને જાણીતી હદીસ કે જેમાં આપ સ.અ.વ. એ ફરમાવ્યું છે કે અનુવાદ :- જ્યારે રાત્રીના અંધકારની જેમ કિતનાઓ તમને ઘેરી લે ત્યારે તમે કુરઆન સાથે જોડાઈ જાવ.

(ઉસૂલે કાફી : ભા-૨ : પા. ૫૯૯)

અથવા આપનો કૌલ (કહેલી વાત) અથવા આપની તે વસીયત કે જેમાં આપે ફરમાવ્યું છે કે “ઈન્ની- તારેકુન - ફીકોમુસ્સકલૈન - કિતાબુલ્લાહે - વ - ઈતરતી” (અલબુરહાન-ફી-તફસીરી કુરઆન-ભા-૧ : પૃ. ૧૪)

તદ્ઉપરાંત કુરઆનના નઝૂલના સમયગાળાની એ સેંકડો રિવાયતો કે જેમાં આ આકાશી કિતાબને કુરઆન અને કિતાબના નામે જ યાદ કરવામાં આવી છે. આ તમામ બાબતો - આ નામો તે કાળમાં પ્રચલિત અને પ્રખ્યાત હોવાની હકીકતને જાહેર કરે છે.

આ બધું તદ્દન સ્પષ્ટ છે, તેની સાથે એ કેવી રીતે શક્ય છે કે ૨૩ વરસ સુધી મુસલમાનોની આ કિતાબનું કોઈ નામ નક્કી અને સુનિશ્ચિત કરવામાં આવ્યું જ નહોય.

તદ્ઉપરાંત અરબી ભાષાના વ્યાકરણની દ્રષ્ટિએ ‘કુરઆન’ શબ્દનો અર્થ અને વિશિષ્ટતા વાચક નામ તરીકે “કુરઆન” શબ્દનો સ્વયં કુરઆનમાં થયેલ પ્રયોગ આ નામની ખ્યાતિની જવલંત સાબિતી છે.

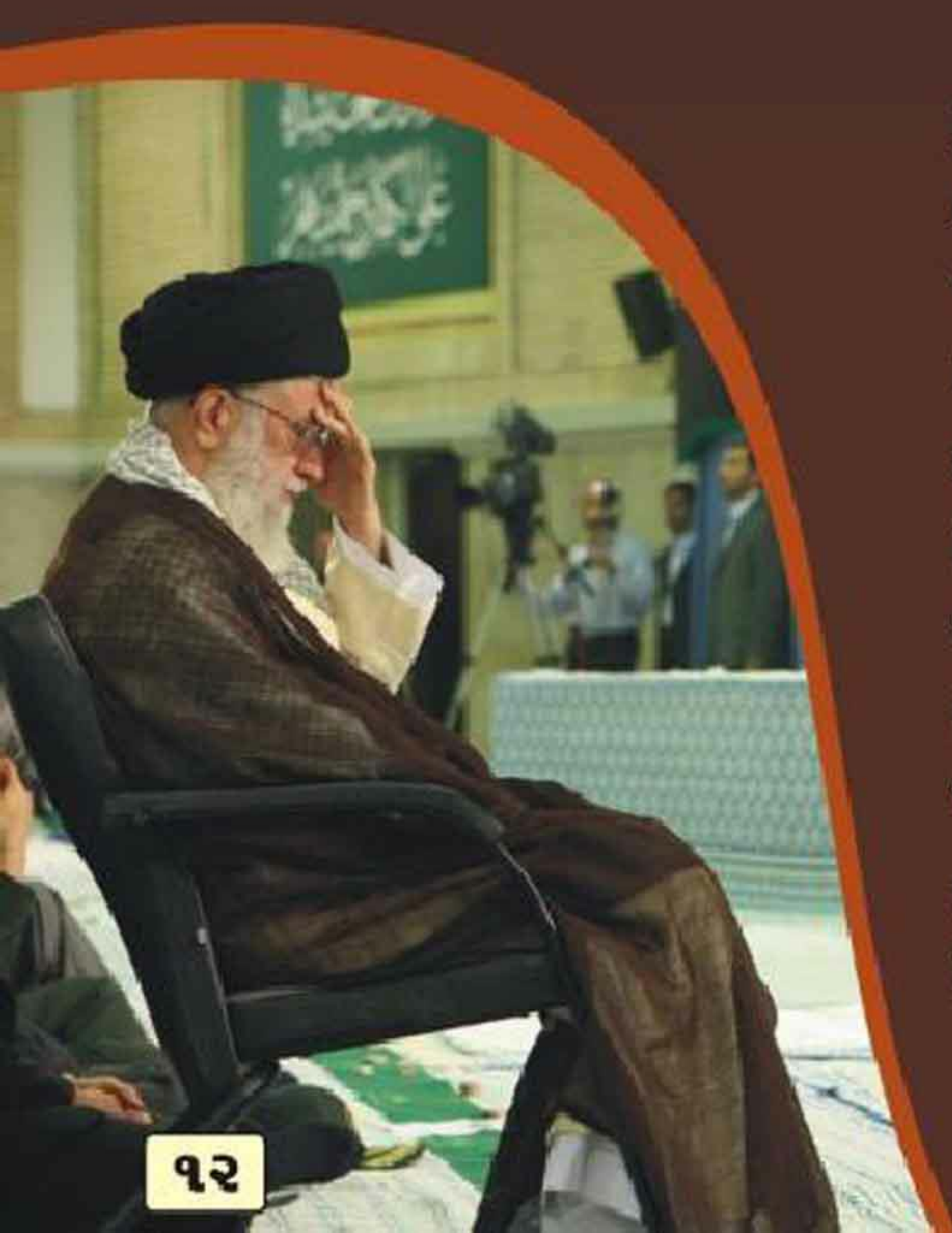

ઈમામો (અ.સ.)ના મહાન માતાની શહાદત

સૈયદ એ આલમ સલા.ની શહાદત પોતાના મહાન પિતા રસૂલે ખુદા સ.અ.વ.ની શહાદતના ત્રણ માસ પછી ૩જી જમાદીયુસ્સાની અને ૧૧ હિજરીના દિવસે થઈ હતી આપની વસીયત પ્રમાણે આપનો જનાઝો રાત્રે ઉપાડવામાં આવ્યો હતો હઝરત અલી અ.સ.એ કફન - દફન માટેની વ્યવસ્થા કરી હતી ફકત બની હાશિમ- અને સલમાન ફારસી (રઝી.) મિરદાદ (રઝી.) અને અમ્માર (રઝી.) જેવા અત્યંત વફાદાર અને સંનિષ્ટ સાથીઓને સાથે રાખીને નમાઝે જમાઅત પઢવામાં આવી હતી અને અત્યંત ચુપકીદી પૂર્વક આપને દફન કરી દેવામાં આવ્યાં હતાં. આપની દફન વિધીની જાણકારી પણ લોકોને આપવામાં આવી નહોતી જેને કારણે એ બાબત માન્યતાનો વિષય છે કે આપને “જન્નતુલબકીઅ”માં દફન કરવામાં આવ્યાં હતાં કે આપને આપના ઘરમાં જ, કે જે ઘર પણ આજે મસ્જિદે નબવીનો જ ભાગ બની ગયો છે. - ત્યાં દફન કરવામાં આવ્યા હતાં. જન્નતુલ બકીઅમાં આપ ના નામનો જે રોઝો હતો તે પણ હવે બાકી નથી રહ્યો અને ૮ શવ્વાલ સન ૧૩૪૪ હિજરીના દિવસે “ઈબ્નેસબિદે” અહલેબૈત અ.સ.ના બીજા મકબરાઓ સાથે તેને પણ પાડી નાખ્યો હતો.

અલી (અ.સ.)નો મરસિયો

મદિનામાં રાત્રીનો અંધકાર છવાયેલો છે. મુસલમાનોની એક મોટી જમાત આરામથી નિદ્રાધીન છે. પરંતુ રાત્રીનો ભયંકર સન્નાટો રસૂલ સ.અ.વ.ના જમાઈના હોંઠના હલનચલન ઉપર કાન ધરીને કંઈ સાંભળવા આતૂર છે ને એ વ્યક્તિ છે કે જેને તેના ઘરમાં એકલો પાડી દેવામાં આવ્યો છે. અને જે આ વિશાળ નગરમાં પણ એકલો છે. અને પોતાના ઘરમાં પણ એકલો જ છે. રસૂલે ઈસ્લામ સ.અ.વ.ના વિયોગ અને તેમના પુત્રી ફાતેમા સલા.ના વિયોગની પીડા પોતાની હૃદયમાં ધરબીને કોઈ પર્વતની જેમ તે ફાતેમા સલા.ની કબર પર બેસેલા છે અને ગમગીન અને ઉદાસીન રાત્રીના અંધકાર સાથે વાર્તાલાપ કરી રહ્યા છે

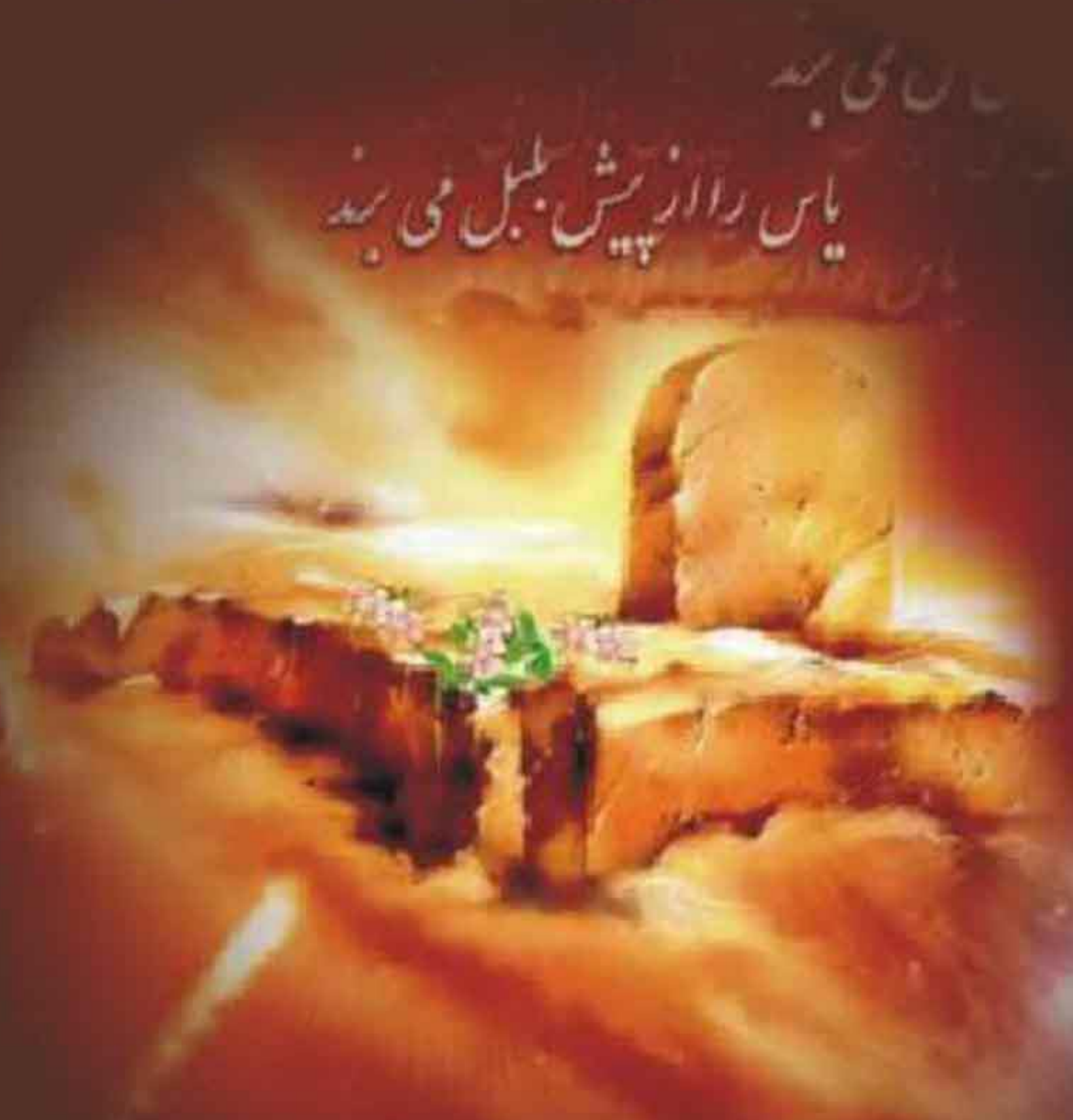

અને હોઠોનું હલનચલન લાંબી શાંતિમાં પરિવર્તિત થઈ રહ્યું છે હઝરત અલી અ.સ. ફાતેમા સલા.ની કબર પરથી ઉભા થાય છે અને રાત્રીની ઠંડી હવાની લહેરીઓનો સહારો લઈને કેટલાંક પગલાં ચાલી તે પછી રસૂલ સ.અ.વ.ની કબર પાસે બેસી જાય છે અને આપના મુખેથી વાણીની સરવાણી ફૂટે છે.

“હે ખુદાના રસૂલ સ.અ.વ. ! મારી તરફથી અને આપની એ દીકરી - કે જે હવે આપના દર્શનની અભિલાષામાં મારાથી જુદી થઈને માટી નીચે આપના પ્રકાશ પુંજમાં પહોંચી ગઈ છે - તેના તરફથી અમારા સલામ. વિકલ્પ પણ નથી કારણ કે મેં જ્યારે આપને કબરમાં સુવડાવી દીધાં ત્યારે આપની પવિત્ર આત્મા મારા ગળા અને છાતીની વચ્ચેથી પસાર થઈ ગઈ હતી. હા -

આપની આત્મા કબ્ર થઈ ત્યારે આપનું મુબારક સર મારી છાતી સાથે લાગેલું હતું. ખુદાના પુસ્તકના આ શબ્દો અમલ કરવા ટાણે કેટલા મુશ્કેલ લાગે છે. “ઈજ્ઞા લિલ્લાહે - વ- ઈજ્ઞા ઈલયહે રાજેઉન- નિશંકપણે થાપણ (અમાનત)” મારી પાસેથી પણ લેવામાં આવી છે અને ઝહરા સલા. મારી પાસેથી મુંઢવી લેવામાં આવ્યા છે. હે ખુદાના રસૂલ સ.અ.વ. ! હવે તો આ વાદળી આકાશ અને આ ધરતી તુચ્છ લાગવા લાગ્યા છે. મારો શોક તો અનંત શોક બની ગયો છે. રાત્રીઓ હવે જાગીને પસાર થશે અને મારો શોક મારા હૃદયમાં હમેંશા બાકી રહેશે. ત્યાં સુધી કે જ્યારે જ્યાં બિરાજમાન છો તે ઘર ખુદા મારા માટે પણ નિશ્ચિત કરી આપે. મારો શોક મારા હૃદયને લોહીના આંસુ રડાવનાર અને મારો શોક મારા મનને બાળી મુકનાર છે. આપણી વચ્ચે આ વિયોગ કેટલી ઝડપે આવી ગયો, હું મારી ફરિયાદ ફક્ત મારા ખુદાની બારગાહમાં

અરજ કરું છું. આપ પોતાની પુત્રીને પૂછો તો તે જણાવશે કે એવું પણ બને છે કે હૃદયના દુઃખ અગ્નિની જેમ છાતીમાં સળગી ઉઠે છે અને જગત સામે તેને કહેવા કે તેમનું વર્ણન કરવાનો માર્ગ સુઝતો નથી. આ તેઓ કહેશે અને ખુદા ન્યાય તોળશે. કેમકે તે સર્વશ્રેષ્ઠ ન્યાય તોળવાવાળો છે.

یاں را از پیش بلبل می بند

હિદમાઓનો દુષ્કાળ

૮ જમાદીયુસ્સાની :-

આજથી ૪૮ વરસ પહેલાં ૮ જમાદીયુસ્સાની સન. ૧૩૭૭ હિજરીના દીવસે પ્રખર ધાર્મિક વિદ્વાન -આયતુલ્લાહ સૈયદ અબ્દુલ હુસૈન શરફુદીન આમિલી (રહ.)ની વફાત થઈ હતી. તે હિજરી સન ૧૨૯૦ માં ઈરાકના શહેર “કાઝમેન”માં જન્મ્યા હતા અને શિક્ષણ પ્રાપ્તિ પછી લેબનોનના શહેર “જબ્લેઆમિલ” તરીકે લઈ ગયાં હતાં અને ત્યાં તેઓ ઈસ્લામ ધર્મ સંબંધની પ્રવૃત્તિઓમાં પરોવાઈ ગયા હતા. આયતુલ્લાહ આમિલીએ ઈસ્લામી જગતમાં ઘણી અને મહાન સેવાઓ આપી છે અને આપ “મુસલમાનો વચ્ચે સંપ” (ઈત્તેહાદ બયનુલ મુસ્લેમીન) માટે સતત પ્રયત્નશીલ રહેતાં હતાં. આવો સંપ સ્થાપિત થાય તે માટે આપે પુસ્તકો અને લેખો પણ લખ્યાં છે.

૨૩ જમાદીયુસ્સાની :-

૨૩ - જમાદીયુસ્સાની સન. ૧૩૪૦ હિજરીના દિવસે મહાન વિદ્વાન અને “ફકીહ”(ફકહ ઈસ્લામિક ધર્મશાસ્ત્ર-ના વિદ્વાન) આયતુલ્લાહ મુલ્લા હબીબુલ્લાહ શરીફ કાશાની (રહ.)નું અવસાન થયું હતું. તે ૧૨૬૨ સને હિજરીમાં જન્મ્યાં હતાં. મુલ્લા હબીબુલ્લાહ પોતાના બાળપણમાં જ કુરઆને કરીમ અને ધાર્મિક શિક્ષણ મેળવવામાં પ્રવૃત્ત થઈ ગયાં હતાં અને ખૂબ જ ટૂંકા ગાળામાં તેમણે વિદ્યા પ્રાપ્તિની મંઝીલો પસાર કરી લીધી હતી અને ૧૮ વરસની વયે તો આપે “દરજએ-ઈજિતહાદ” પ્રાપ્ત કરી લીધું હતું. હબીબુલ્લાહ નૈતિક અને વિદ્યા વિષયક પ્રવૃત્તિમાં પ્રવૃત્ત રહેવા ઉપરાંત સમયની નાડ પારખીને જરૂરી હોય તેવા પ્રસંગોએ રાજકીય બાબતોમાં પણ રસ દાખવતા હતાં. આયતુલ્લાહ મુલ્લા હબીબુલ્લાહ શરીફ કાશાની (રહ.)એ જુદા જુદા વિષયો ઉપર અસંખ્ય પુસ્તકો લખ્યાં છે જેમાં “અસરાફલ આરેફીન”નો ઉલ્લેખ જરૂરી છે.

૧૫ જમાદીયુસ્સાની :-

સન ૭૭૧ હિજરીના ૧૫ જમાદીયુસ્સાનીના દિવસે ઇસ્લામી જગતના એક મહાનતમ ચિંતક - વિદ્વાન - ફકીહ - ફખરુલ મોહકકેડીન - મોહિકકે “હિલ્લી” - (રહ.)નું ઇરાકના શહેર “હિલ્લા” માં અવસાન થયું હતું. આ મહાન ધાર્મિક વિદ્વાનનો જન્મ ૬૮૨ હિજરી સનમાં થયો હતો અને પોતાના મહાન પિતા અલ્લામા હિલ્લી (રહ.) અને તે સમયના અન્ય ધાર્મિક ગુરુઓ પાસેથી શિક્ષણ પ્રાપ્ત કર્યું હતું. કહેવાય છે કે આપે યુવાવસ્થામાં જ તે યુગમાં પ્રચલિત ઘણી ધાર્મિક વિદ્યાઓ પ્રાપ્ત કરી લીધી હતી અને શિક્ષણ અને વિદ્યાના જગતમાં એક ઉચ્ચ સ્થાન પ્રાપ્ત કરી લીધું હતું. આ પ્રખ્યાત વિદ્વાને ઘણાં પુસ્તકો લખ્યાં છે જેમાં “મમ્નઊલ-અસરાર” તહસીલ વજ્રજાત અને “હાશિયએ ઇશાદિ” ખાસ કરીને નોંધપાત્ર છે.

૨૭ જમાદીયુસ્સાની :-

સને ૧૩૨૦ હિજરી અને ૨૭ જમાદીયુસ્સાનીના દિવસે વિખ્યાત ધાર્મિક વિદ્વાન અલ્લાજ - મિર્ઝા હુસૈન નૂરી તબ્રિસી (રહ.)નું અવસાન થયું હતું. તેઓ તકવા - પરહેઝગારી અને ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક અને માનવીય ગુણોને કારણે પોતાના યુગની એક અન્નય વ્યક્તિ હતાં. હદીસની વિદ્યા - તફસીર ની વિદ્યા - ધાર્મિક વિદ્યાનોના જીવન ચરિત્રોના આલેખન અને ઇલ્મે રિજાલમાં પણ તેમની તોળે આવે તેવો કોઈ વિદ્વાન નથી. આપે આ વિષયો ઉપર ખૂબ જ ચિંતનપૂર્વકના પુસ્તકો લખ્યાં છે. ઉસ્તાદ મિર્ઝા હુસૈન નૂરી (રહ.) અહલેબૈત અ.સ. વિષેના પુસ્તકોના પ્રકાશનની બાબતે પણ ખૂબજ પ્રયત્નશીલ રહ્યાં હતાં. તેમના ઘણા પુસ્તકો ઉપલબ્ધ છે જેમાં સૌથી પ્રખ્યાત પુસ્તક “મુસ્તદર કુલ-વસાઈલ” છે કે જે રિવાયતો - હદીસો અને કેટલાંક ધાર્મિક વિદ્યાનોના જીવન વૃત્તાંત બાબતે લખાયેલ પ્રખ્યાત પુસ્તક છે.

સુરએ “કવસર”નું નાઝિલ થવું

હઝરત ફાતેમા મહરા સલા.ની
વિલાદત :-

અહલેબૈતે ઈસ્મતો-વ-તહારતની રિવાયતો પ્રમાણે આપની વિલાદત બઅસતના પાંચમા વરસે ૨૦ જમાદીયુસ્સાની અને શુક્રવારના દિવસે થઈ હતી.

નામ અને લકબ :- ફાતેમા

પ્રખ્યાત લકબો : મહરા - સૈયદતુન-નિસાઈલ-આલમીન-રાઝિયા-મઝિયા-શાફેઆ-સિદ્દીકા-તાહેરા-મકીયા-ખૈરુન્નિસા અને બતુલ છે.

કુનીયત :-

આપની પ્રખ્યાત કુનિયતો - ઉમ્મૂલ-અઈમ્મા -ઉમ્મૂલ-હુસ્નૈન - ઉમ્મે અબીહા છે. આ સઘળી કુનીયતોમાં “ઉમ્મે-અબીહા” ઘણી જ આશ્ચર્યચક્તિ કરનારી કુનીયત છે. જેનો અર્થ “પોતાના પિતાની માતા” એવો થાય છે. આ કુનીયત એ વાત સ્પષ્ટ કરે છે કે આપ પોતાના વાલિદે ખુઝર્ગવારને અત્યંત ચાહતાં હતા અને તેઓની વચ ઘણી નાની હોવા છતાં તે પોતાના પિતાના આધ્યાત્મિક રક્ષક હતાં.

પયગમ્બરે ઈસ્લામ સ.અ.વ. એ આપને આવો લકબ એટલા માટે આપ્યો હતો કે અરબી ભાષામાં આ શબ્દનો અર્થ માતા ઉપરાંત મૂળ અને પાયો એવો પણ થાય છે. એટલે કે આ લકબનો એક અર્થ એવો પણ થાય છે કે આપ નખુવ્વત અને વિલાયતનો પાયો હતા. કારણ કે આપના પુણ્યશાળી અસ્તિત્વના પ્રતાપે જ ઈમામત અને વિલાયતનો વંશવેલો કુલ્યો ફાલ્યો છે અને જેણે નખુવ્વતને

(નખી સ.અ.વ.ના વંશ વેલાને) નષ્ટ થવાથી બચાવી લીધો હતો અને નખીએ ખુદા સ.અ.વ.ને “અબ્તરીયત” ના મેણાથી બચાવ્યાં હતાં.

માતા-પિતા :- આપના મહાન પુણ્યશાળી પિતા ખત્મી મર્તબત હઝરત મુહમ્મદ મુસ્તફા સ.અ.વ. છે અને વાલિદા હઝરત ખદીજા સલા. બિન્તે ખુલદ છે. આપણે તેમના પિતાની પ્રશંસા શું કરી શકીએ જે ખત્મુલ મુર્સલીન -

હબીબે ખુદા અને માનવજાતને નજાત આપનાર હોય. શું લખીએ એ પિતાની તારીફમાં જેના ગુણો અને વિશેષતાઓ લખવાની શક્તિ કોઈ કલમમાં ન હોય - સમગ્ર જગતના વિદ્વાનો જેના વિશેષણો ગણાવતાં આશ્ચર્યચક્રિત રહી જતા હોય અને આપના માતા જનાબ ખદીજા - બિન્તે ખુલદ સલા. જે ઈસ્લામના યુગ પહેલા કુરૈશની સૌથી વધારે ચારિત્રવાન અને નેક સન્નારી હતાં. તે ઈસ્લામી જગતની સૌપ્રથમ ઓવી સન્નારી હતાં, જે ઈસ્લામના સૂર્યોદયની સાથે હઝરત મુહમ્મદ મુસ્તફા સ.અ.વ. ઉપર ઈમાન લઈ આવ્યા હતાં અને જેમણે પોતાની સમગ્ર સંપત્તિ ઈસ્લામ ધર્મના પ્રચાર-પ્રસાર કાજે પોતાના પતિ હઝરત મુહમ્મદ સ.અ.વ.ના ચરણોમાં ધરી દીધી હતી. હઝરત ખદીજા સલા.ની પયગમ્બરે ઈસ્લામ સ.અ.વ. પ્રત્યેની વફાદારી અને તેમના પ્રત્યેની તેમની જાન-માલની કુરબાનીની ગાથાઓને ઈસ્લામનો ઇતિહાસ ભૂલી શકે તેમ નથી. ખુદ પયગમ્બરે ઈસ્લામ સ.અ.વ.ના વર્તન ઉપરથી એ સાબિત થાય છે કે આપના જીવનકાળ દરમિયાન આપ સ.અ.વ. એ બીજા લગ્ન કર્યા નહોતા અને હર હંમેશા આપની પ્રશંસા કરતા રહેતા હતા.

બાળપણ અને ઉછેર :- હઝરત ફાતેમા ઝહરા સલા. પાંચ વરસ સુધી પોતાના માતા હઝરત ખદીજતુલ કુબરા સલા.ની છત્રછાયામાં રહ્યાં હતાં, બચસતના દસમા વરસે આપની માતા હઝરત ખદીજતુલ કુબરા સલા.નું અવસાન થઈ ગયા પછી-માતા વિયોગ પછી આપના ઉછેરનું પારણું આપના પિતાની રહેમતના છાંયડામાં આવી ગયું અને તે પયગમ્બરે ઈસ્લામ સ.અ.વ.ના નૈતિક ઉછેરનું જ પરિણામ છે કે જેના પ્રકાશ પુંજ સીધેસીધા આપના અસ્તિત્વમાં સમાઈ જતાં હતાં.

જનાબ સૈયદા સલામુલ્લાહ અલયહાને પોતાના બાળપણમાં અનેક વિટંબણાઓ વેઠવી પડી હતી. પાંચ વરસની નાની વયે જ માતાની છત્રછાયા ગુમાવી પિતાની છત્રછાયામાં ઉછેર શરૂ થયો ત્યારે ઈસ્લામના શત્રુઓ તરફથી આપના મહાન પિતા ઉપર થતા અત્યાચારો તેમણે નજરે નિહાળ્યાં. ક્યાંક પોતાના બાબાના પવિત્ર શરીરને પથ્થરમારાથી લોહીલુહાણ થતું જોયું તો ક્યારેક વસ્તીના મુશરિકોને પોતાના મહાન પિતાના માથે કચરો નાંખતાં જોયાં, ક્યારેક સાંભળતા કે શત્રુઓ તેમના બાબાને મારી નાખવાના પેતરા ઘડે છે, આ બાલ્યાવસ્થામાં પણ સૈયદ-એ આલમ સલા.એ ન તો

બીક અનુભવી કે ડર અનુભવ્યો કે ન તો તેઓ ગભરાઈ ગયાં, પરંતુ આટલી નાની વયે પણ પોતાના મહાન પિતાની સહાયક બનીને ઉભા રહ્યાં.

હઝરત ફાતેમા સલા.નું ચરિત્ર :- હઝરત ફાતેમા સલા. પોતાના મહાન માતા હઝરત ખદીજા સલા.ના ચારિત્ર્યનું એક ઉત્કૃષ્ટ દૃષ્ટાંત હતા. દયા અને કૃપા - ઉચ્ચ વિચારો- અને ઉમદા ગુણો તેમને પોતાની માતા તરફથી વારસામાં મળ્યા હતા અને અલૌકિક ગુણો અને અનન્ય ચારિત્ર્યમાં તેઓ પોતાના મહાન પતિ હઝરત અલી અ.સ.માટે એક વિદ્વાન મિત્ર,

મહેરબાન અને જીવ ન્યોછાવર કરનાર પત્ની હતાં. આપના પવિત્ર મનમાં અલ્લાહની ઈબાદત અને પયગમ્બર સ.અ.વ. પ્રત્યેના પ્રેમ સિવાય બીજા કોઈનું કાંઈ સ્થાન જ નહોતું. ઝમાનએ જાહિલાયત (ઈસ્લામના ઉદય પહેલાના અરબસ્તાનના યુગને ઝમાનએ જાહિલીયત - અજ્ઞાનતાનો યુગ - કહેવામાં આવે છે)ની મૂર્તિપૂજાથી પણ આપ માર્ગલો છેટા રહ્યા હતાં. આપના લગ્ન પહેલાના ૯ વરસના જીવનકાળમાંથી પાંચ વરસ આપે પોતાની માતા અને મહાન પિતાની છત્રછાયામાં અને (માતાના અવસાન પછી) બાકીના ૪ વરસ પોતાના મહાન પિતા સ.અ.વ.ની છત્રછાયામાં વિતાવ્યા હતાં અને લગ્ન પછીના ૯ વરસ પતિ હઝરત અલી અ.સ. સાથે ખભેથી ખભો મિલાવીને ઈસ્લામી શિક્ષણના પ્રચાર-પ્રસાર, સામૂહિક કાર્યો અને સેવાઓ અને ઘર ગૃહસ્થીના કામોમાં વિતાવ્યા હતાં. આપનો સમગ્ર સમય સંતાનોના ઉછેર, પ્રશિક્ષણ અને ઘરગૃહસ્થીના કામો, ચિંતન અને મનન તેમજ ખુદાની ઈબાદતમાં જ પસાર થતો હતો. ફાતેમા સલા. એ સખારીનું નામ છે જેમનો ઈસ્લામી પ્રશિક્ષણના વિદ્યાલયમાં ઉછેર થયો હતો અને ઈમાન અને તકવો (ઈશ્વર પ્રાચણતા-અલ્લાહથી ડરીને રહેવું તે) તેમના શરીરના અંગે અંગમાં પ્રસરી ગયો હતો.

ફાતેમા ઝહરા સલા.નો તેમના માતા-પિતાના ખોળામાં ઉછેર થયો હતો અને ઈશ્વરીય જ્ઞાન અને ઈશ્વરીય વિદ્યાઓ નબુવ્વતના સ્રોત હઝરત મુહમ્મદ સ.અ.વ. થી પ્રાપ્ત કરી હતી. તેમણે જે કાંઈપણ દાંપત્યજીવન પહેલાં શીખ્યું હતું તેના ઉપર લગ્ન પછી પોતાના પતિના ઘરમાં અમલ કરીને બતાવ્યું. તેઓ એક એવી સમજદાર અને અનુભવી સખારી હતાં કે જેમણે જીવનના તમામ અનુભવો લઈ લીધા હોય તેવા સખારી તરીકે પોતાની ઘરગૃહસ્થીની તમામ બાબતો અને પોતાના સંતાનોના પ્રશિક્ષણ અને ઉછેર જેવી બાબતો પ્રત્યે પૂરતું ધ્યાન આપતા હતાં અને ઘરની બહાર એટલે કે સમાજમાં જે કાંઈ બનતું હતું તેનાથી તેઓ જાણકાર રહેતા હતા અને પોતાના કે પતિના હિતોનું રક્ષણ કરતાં હતાં.

હઝરત ફાતેમા ઝહરા સલા. પયગમ્બર સ.અ.વ.ની દ્રષ્ટિએ :-

સૈયદએ આલમની ફઝીલતોમાં પયગમ્બર સ.અ.વ.ની એટલી હદીસો છે કે હઝરત અલી અ.સ. સિવાય બીજા કોઈ વ્યક્તિ અંગે એટલી હદીસો મળતી નથી. આમાં મોટાભાગની હદીસો ઈસ્લામના વિદ્વાનોની દ્રષ્ટિએ સર્વસંમત છે.

- આપ જન્મતમાં જનાર સ્ત્રીઓની સરદાર છે.
- આપ ઈમાન લાવનારી સ્ત્રીઓની સરદાર છે.
- તમામ જગતો (આપણી પૃથ્વી ઉપરાંત પણ સૃષ્ટિમાં જ્યાં જ્યાં પણ જીવન છે તેવા તમામ જગતો) ની સ્ત્રીઓની સરદાર છે.
- આપની પ્રસન્નતાથી અલ્લાહ પ્રસન્ન થાય છે અને આપની નારાજગીથી અલ્લાહ નારાજ થાય છે.
- જેણે આપને પજવ્યા (તે એવું છે કે જાણે) એણે રસૂલ સ.અ.વ.ને પજવ્યાં.

આવી તો અસંખ્ય હદીસો છે જે પ્રતિષ્ઠિત પુસ્તકોમાં લખાયેલી છે.

નહજુલ બલાગાહ

ઠહાપણબરી વાતો

લડાઈ - ઝઘડા - ટંટા અને ફિસાદ

લડાઈ - ઝઘડા - ટંટા અને ફિસાદમાં એવી રીતે થઈ જાવ જેવી રીતે ઉંટનું એ બચ્ચું કે જે ફક્ત બે વરસનું જ થયું હોય અને ન તો તેની પીઠ ઉપર સવારી થઈ શકે છે કે ન તો તેના સ્તનમાંથી દૂધ દોહી શકાય છે.” કલ્મા નં. ૧

લબૂન દૂધ આપતી ઉંટણીને અને ઈબ્તુલ લબૂન તેના બે વરસના બચ્ચાને કહેવામાં આવે છે. આ ઉમરમાં તે સવારીને લાયક પણ નથી હોતો અને તેના આંચલ પણ નથી હોતાં કે તેમાંથી દૂધ દોહી શકાય. તેને અરબી ભાષામાં “ઈબ્તલ-લબૂન” એટલા માટે કહેવામાં આવે છે કે બે વરસમાં તેની માં સામાન્ય રીતે બીજું બચ્ચું જણીને દૂધ આપવા લાગે છે.

આ શિખામણનો અર્થ એ છે કે લડાઈ-ઝઘડા વખતે એવી રીતે રહેવું જોઈએ કે લોકો બિન ઉપયોગી સમજીને તમારી અવગણના કરે અને કોઈને પણ તમારા શામેલ થવા અંગેની આવશ્યકતા લાગે નહીં, કેમકે લડાઈ ઝઘડા વખતે બધાથી અલિખ રહેવું જ તબાહી થવાથી બચવાનો માર્ગ છે. હા ! પરંતુ જ્યાં સત્ય અને અસત્ય (ધર્મ અને અધર્મ) વચ્ચેની લડાઈ હોય ત્યાં અલિખતા જાએઝ નથી. તેવી લડાઈને ફિતના અને ફિસાદ (હુલ્લડ) માં ખપાવી દઈ શકાય નહીં, આવા પ્રસંગોએ તો ધર્મની તરફેણમાં અધર્મનો નાશ કરવા માટે મેદાનમાં આવી જવું ફરજિયાત (વાજિબ) છે. દા.ત. જમલ અને સિફફીનના યુદ્ધોમાં સત્ય (ધર્મ)નો સાથ આપવો અને અધર્મ સાથે યુદ્ધ માટે મેદાનમાં આવી જવું જરૂરી હતું.

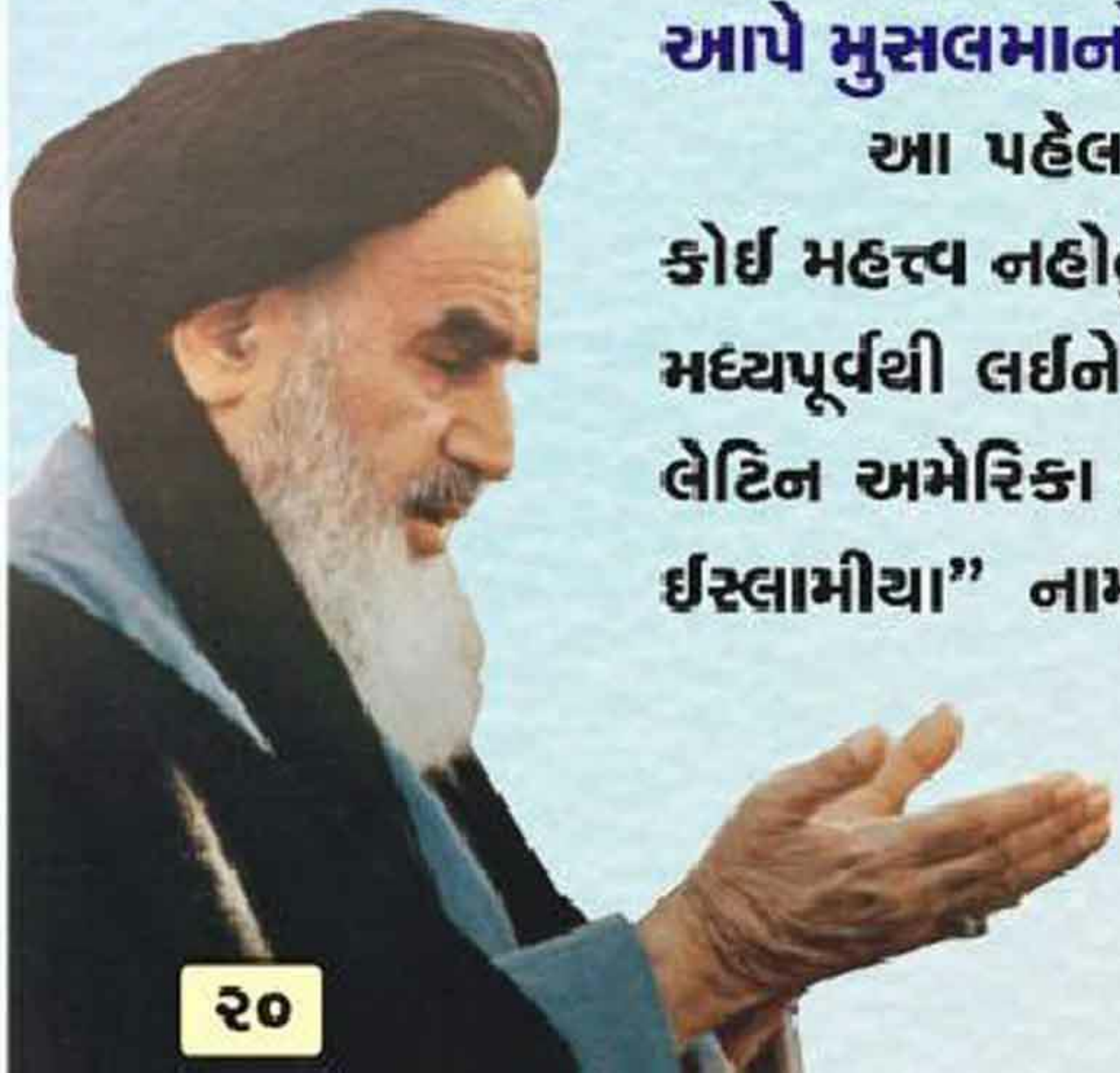
ઈમામ ખુમેની (રહ.)ની ચળવળ

- ★ ઈમામ ખુમેની રહ. એ મુસલમાનોની પ્રતિષ્ઠાને સ્થાપિત કરી છે. આપે મુસલમાનોને “ઉમ્મતે વાહેદા” (એક ઉમ્મત) નો ભાગ હોવાની પ્રતિતી કરાવી છે.
- ★ ઈમામ ખુમેની (રહ.) એ જગતના એક પ્રદેશના અને જગતના સૌથી ભ્રષ્ટ શાસનનો ખાત્મો બોલાવી દીધો.
- ★ ઈમામ ખુમેની (રહ.) એ ઈસ્લામિક શિક્ષણને કેન્દ્રસ્થાને રાખીને એક ઈસ્લામિક શાસન પ્રસ્થાપિત કર્યું અને તેમની ચળવળે આખીયે દુનિયામાં ઈસ્લામિક ચળવળોને જન્મ આપ્યો છે.
- ★ ઈમામ ખુમેની (રહ.)એ શીઆ ફિક્હ (શીઆ ધાર્મિક નીતિશાસ્ત્ર) માં નવો વિચાર પ્રસારિત કર્યો અને એક નવો દૃષ્ટિકોણ રજૂ કર્યો છે. વ્યક્તિગત બાબતોમાં પ્રચલિત ખોટી માન્યતાઓને ખોટી પ્રસ્થાપિત કરી અને ઈરાની કોમમાં આત્મશ્રદ્ધા અને આત્મસન્માનની ભાવનાનું પુનઃસ્થાપન કર્યું.
- ★ ઈમામ ખુમેની (રહ.)એ પૂર્વ અને પશ્ચિમના બ્લોકસ પૈકી કોઈ પણ એકની સાથે સંકળાઈ જવાના દૃષ્ટિકોણને ખોટો સાબિત કરી આપ્યો અને ઈસ્લામને નવું જીવન આપ્યું.
- ★ ઈમામ ખુમેની (રહ.)ની ચળવળના પરિણામે આખાં જગતના મુસલમાનોને આત્મસન્માન અને ગર્વની પ્રતિતી થઈ અને ઈસ્લામ સંકુચિત વાદ-વિવાદોના વમળોમાંથી નીકળીને કાયદેસર રીતે સામાજિક અને રાજનૈતિક મેદાનમાં આવી ગયો.

આપે મુસલમાનોને “ઉમ્મતે વાહેદા” હોવાની પ્રતિતી કરાવેલ

આ પહેલા જગતમાં રહેલા મુસલમાનોમાં “ઉમ્મતે ઈસ્લામીયા”નું કોઈ મહત્ત્વ નહોતું. આજે તમામ મુસલમાનો સંપૂર્ણ એશિયા, આફ્રિકામાં, મધ્યપૂર્વથી લઈને યુરોપથી થઈને અમેરિકા સુધી અને અમેરિકાથી લઈને લેટિન અમેરિકા સુધી એ વાતની પ્રતિતિ કરી રહ્યા છે કે તેઓ “ઉમ્મતે ઈસ્લામીયા” નામના એક ઘણાં મોટા વિશ્વસ્તરના સમાજનો ભાગ છે.

ઈમામ ખુમેની (રહ.)એ ઉમ્મતે ઈસ્લામીયામાં એવી સમજ પ્રસ્થાપિત કરી જે પૈશ્વિક સામ્રાજ્યવાદ વિરૂદ્ધ ઈસ્લામી સમાજના રક્ષણનું સૌથી મોટું સાધન છે.

ઈમામ ખુમેની (રહ.)એ આ પ્રદેશના અને જગતના સૌથી ભ્રષ્ટ શાસનનો ખાત્મો બોલાવી દીધો- એટલે કે ઈરાનમાં શાહી શાસનનો ખાત્મો :

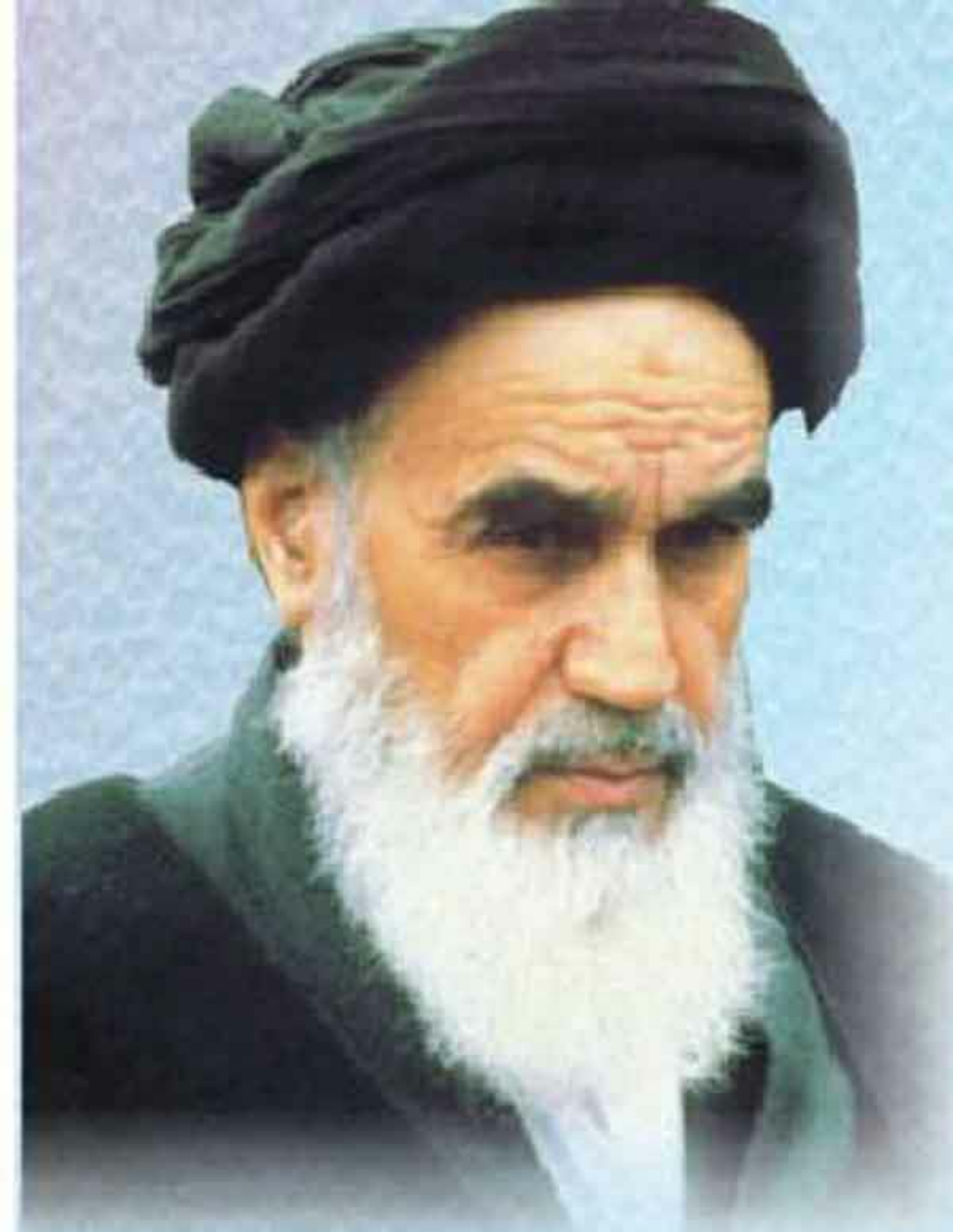
શાહી શાસનનો ખાત્મો આપના કેટલાંક એવા મહાન કાર્યો પૈકીનો એક છે જે તદ્દન સ્પષ્ટ આંખે દેખીતી વાત છે. ઈરાન પ્રદેશ અને મધ્યપૂર્વમાં સામ્રાજ્યવાદનો સૌથી મોટો અને મજબૂત ગઢ બની ગયો હતો. આ મજબૂત કિલ્લો ઈમામ ખુમેની (રહ.)ના મુબારક હાથના એક વારથી નેસ્તનાબૂદ થઈ ગયો.

ઈમામ ખુમેની (રહ.)એ ઈસ્લામિક શિક્ષણને કેન્દ્રસ્થાને રાખીને એક ઈસ્લામિક શાસન સ્થાપિત કર્યું

આ એક એવું સ્વપ્ન હતું જે બિન મુસલમાનો તો ઠીક પણ મુસ્લિમોના મગજમાં પણ સ્વીકાર્ય નહોતું. આ એક સુંદર સ્વપ્ન હતું. જેને ચરિતાર્થ કરવાની બાબતે સીધા સાદા મુસલમાનો વિચારી પણ નહોતા શકતા. ઈમામ ખુમેની(રહ.)એ ચમત્કારિક રીતે આ વાતને હકીકતમાં પલટાવી આપી.

તેમની ચળવળે આખી દુનિયામાં ઈસ્લામિક ચળવળોને જન્મ આપ્યો છે. ઈરાનની ઈસ્લામિક ક્રાંતિ પહેલા ઈસ્લામી દેશો સહિત ઘણાં દેશોમાં જુદા જુદા સમૂહો - યુવાનો - અસંતુષ્ટ તત્વો - સ્વાતંત્રતાના ચાહકો અને બીજા સમૂહો ડાબેરી વિચારસરણીના સહારે મેદાનમાં ઉતર્યા હતા. પરંતુ ઈરાનની ઈસ્લામિક ક્રાંતિની સફળતા પછી આ તમામ ચળવળોમાં સ્વાતંત્રતાની સ્થાપનાનો પાયો “ઈસ્લામ” બની ગયાં. આજે ઈસ્લામિક જગતના વિશાળ પ્રદેશમાં જ્યાં પણ કોઈપણ સમૂહ સ્વાતંત્રતાની ચળવળ આદરે અથવા સામ્રાજ્યવાદની વિરુદ્ધમાં અવાજ ઉઠાવે તો તેમના મૂળ “ઈસ્લામ” માં જ હોય છે. અને તે ચળવળ કર્તાઓ ઈસ્લામના સિદ્ધાંતોને જ પોતાના કાર્યના મૂળમાં રાખે છે અને તેમની વિચારસરણી ઈસ્લામિક વિચારસરણી હોય છે.

ઈમામ ખુમેની (રહ.)એ શીઆ ફિકહ (શિઆ ધાર્મિક નિતીશાસ્ત્ર)માં નવો વિચાર પ્રસારિત કર્યો અને એક નવો દૃષ્ટિકોણ રજૂ કર્યો

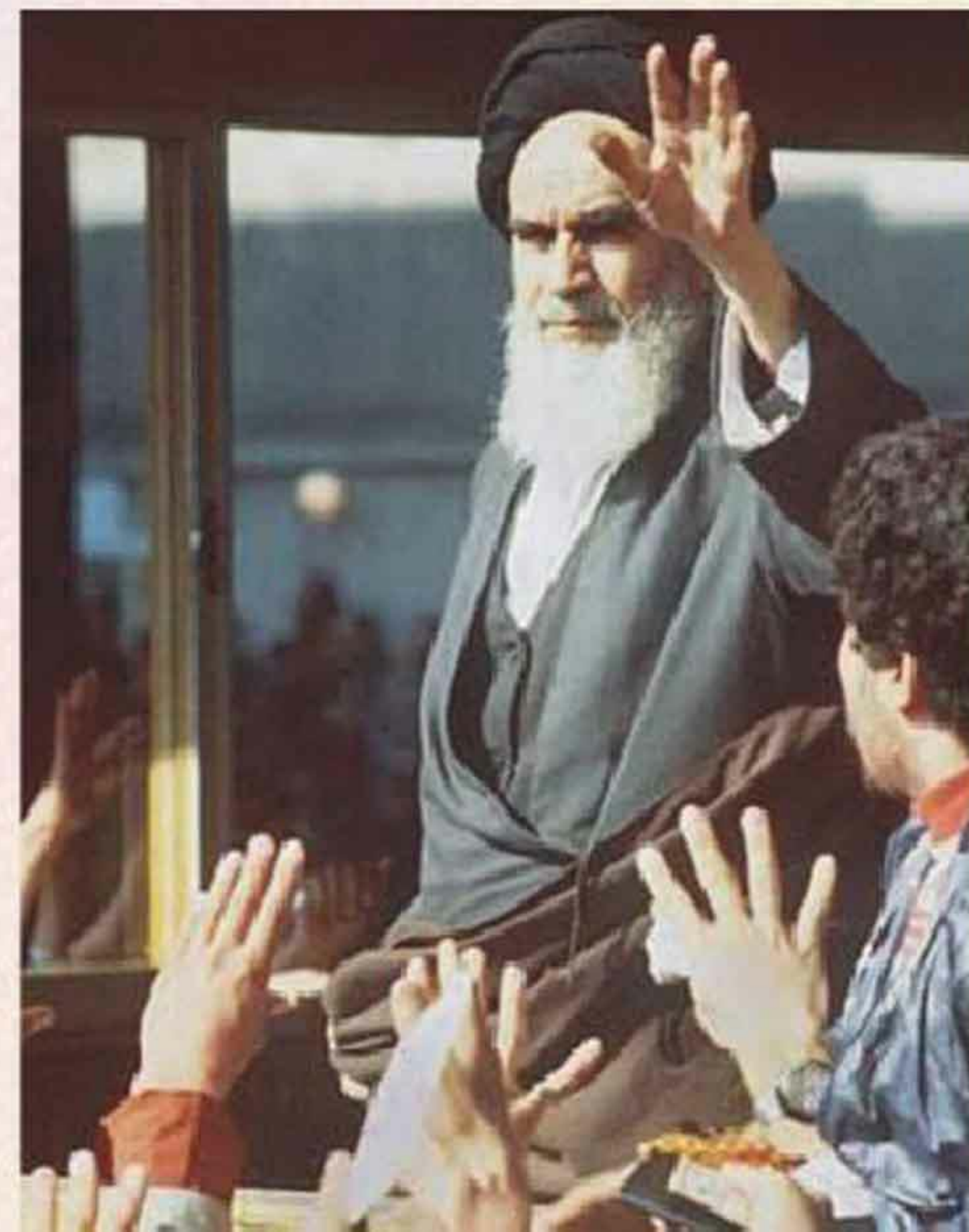
આપણાં ફિકહનો પાયો ખુબ જ મજબૂત હતો અને આજે પણ શીઆ ફિકહ સૌથી મજબૂત “ફિકહ” અને ખુબ જ મજબૂત સિધ્ધાંતો અને કાયદાઓ ઉપર ઉભો છે. ઈમામ ખુમેની (રહ.) એ આ ખુબ જ મજબૂત - આકાશી - અને શાસનિક ફિકહને વધુ વિશાળતા આપીને નવી રીતે રજૂ કર્યો અને ફિકહના એવા અનેક પાસાઓને આપણી સમક્ષ સ્પષ્ટ રીતે મુક્યા જે આનાથી પહેલાં આટલાં સ્પષ્ટ નહોતા.

વ્યક્તિગત બાબતોમાં પ્રચલિત ખોટી માન્યતાઓને ખોટી પ્રસ્થાપિત કરી :

જગતની માન્યતાઓમાં એ વાત ઘર કરી ગઈ છે કે જે લોકો સમાજ અને શાસનતંત્રના ઉચ્ચ હોદ્દાઓ ઉપર બિરાજમાન હોય છે તેમની રહેણીકરણી એક ખાસ પ્રકારની હોવી જોઈએ. તેમાં કોઈ અંશે ગર્વ અને ઘમંડ પણ હોય છે. એશ-આરામનું જીવન હોય છે. તેમનો દરેકનો એક વિશિષ્ટ ઠાઠ હોય છે. ઈમામ ખુમેની (રહ.)એ આ તમામ માન્યતાઓને ખોટી ઠેરવી દીધી અને એ બાબત સાબિત કરી દીધી કે મુસ્લિમ કોમ અને મુસ્લિમ શાસનના લોકપ્રિય આગેવાનો સન્યાસી જેવી જીવનશૈલી અપનાવી શકે છે અને સાદું જીવન જીવી શકે છે. સુંદર મહેલોને બદલે એક ઈમામ બારગાહમાં પોતાના મુલાકાતીઓથી મુલાકાત કરી શકે છે અને નબીઓ જેવા વાણી-ચારિત્ર અને વસ્ત્રોમાં લોકોને મળી શકે છે. જો શાસનકર્તાઓ અને શાસનના હોદ્દેદારોના મન “નૂરે માઅરેફત”થી પ્રકાશિત હોય તો દેખીતા ઠાઠ - ખોટા ખર્ચાઓ, એશઆરામ ભર્યું જીવન, ગર્વ અને ઘમંડ જેવી અનેક બાબતોને શાસનમાં આવશ્યક ગણવામાં નહીં આવે.

ઈરાની કોમમાં આત્મશ્રદ્ધા અને આત્મસન્માનની ભાવનાનું પુનઃસ્થાપન કર્યું

વરસોના સામ્રાજ્યવાદી શાસને ઈરાની કોમને એક નબળી કોમ બનાવી દીધી હતી. તેમની રાષ્ટ્ર-ગૌરવની ભાવના તેમનાથી ગુંટવી લેવામાં આવી હતી, અને તેમની આત્મસન્માનની ભાવનાનું પણ ખૂન કરી નાખવામાં આવ્યું હતું. પરંતુ ઈમામ ખુમેની (રહ.) એ ઈરાનની જનતામાં રાષ્ટ્ર માટેના ગૌરવની ભાવના અને આત્મસન્માનને પૂનઃસ્થાપિત કરી દીધા. ઈરાનની જનતાને એ હકીકતની પ્રતિતી થઈ ગઈ છે કે તેઓ પૂર્વ કે પશ્ચિમ કોઈની પણ ધમકીઓ સામે લડવામાં સક્ષમ છે. આત્મસન્માનની આ ભાવના, આ આત્મબળ અને સાચી રાષ્ટ્રિય ગર્વની ભાવનાને ઈમામ ખુમેની(રહ.)એ ઈરાની જગતમાં પુનઃ સ્થાપિત કરી છે.

ઇસ્લામિક ક્રાંતિના આગેવાનનું આગમન

સને ૧૩૨૦ હિજરી ૨૦ જમાદીયુસ્સાનીના દિવસે ઇસ્લામિક ક્રાંતિનો પાયો નાંખનાર હઝરત ઇમામ ખુમૈની (રહ.) ઇરાનના કેન્દ્રમાં આવેલા શહેર ખુમૈનમાં જન્મ્યાં હતાં. આપે પોતાના ધાર્મિક શિક્ષણનો પ્રારંભ પોતાના બાળપણમાં જ કરી દીધો હતો અને તે પછી પોતાના શિક્ષણને પૂર્ણ કરવા “કુમ” શહેર પધાર્યા હતાં. ત્યાં તેમણે તે યુગના પ્રતિષ્ઠિત વિદ્વાનો

પાસેથી વિદ્યા પ્રાપ્ત કરી હતી. આપે ઇસ્લામિક વિદ્યાઓના વિવિધ વિષયોમાં નિપૂણતા મેળવી હતી. આપનામાં ભરપૂર ગ્રહણશક્તિ-કાબેલિયત-ઉચ્ચ કોટીના માનવીય અને ઇસ્લામિક ગુણો અને સ્વચ્છ ચારિત્ર હોવાને કારણે આપે ખુબ જ વહેલી તકે દરબજાએ ઇજતિહાદ (શીઆ ધાર્મિક શિક્ષણમાં એક ઉચ્ચ પદવી) પ્રાપ્ત કરી લીધી હતી. આપ ફિકહ (ધાર્મિક નીતિશાસ્ત્ર) અને તત્ત્વજ્ઞાન ઉપરાંત “ઇરફાન” ના પણ ગુરૂ હતાં. આપે ઘણી કાવ્ય પંક્તિઓ રચી છે. ઇમામ ખુમૈની (રહ.)એ પોતાની યુવાવસ્થામાંથી પોતાની રાજકીય પ્રવૃત્તિઓનો પ્રારંભ કરી દીધો હતો. પરંતુ શાહના શાસન વિરુદ્ધ આપની ચળવળ સન ૧૩૪૨ હિજરીમાં પોતાની પરાકાષ્ટાએ પહોંચી ગઈ જેના કારણે ઇમામ ખુમૈની (રહ.)ને શાહની હકૂમતે પહેલાં ટર્કી (તુર્કિસ્તાન) અને પછી ઇરાકમાં દેશનિકાલ કર્યો. આપે પોતાના દેશ નિકાલના ૧૪ વરસના સમયગાળામાં પણ શાહી શાસનની રાષ્ટ્રવિરોધી અને દીનવિરોધી (ઇસ્લામ ધર્મ વિરોધી) પ્રવૃત્તિઓનો પર્દાફાશ કરવાનું કાર્ય ચાલુ રાખ્યું હતું, અને સાથો સાથ પોતાના કેટલાક ઉચ્ચ કોટિના શિષ્યો પણ બનાવ્યા હતાં. ઇમામ ખુમૈની (રહ.)એ વિચારતંત્રને જાગૃત કરી દેનારા સંદેશાઓ પ્રસારિત કરીને ઇસ્લામિક ક્રાંતિને સફળતા અપાવી હતી. હઝરત ઇમામ ખુમૈની (રહ.)એ ઇરાનમાં ઇસ્લામિક પ્રજાસત્તાક તંત્ર સ્થાપિત થવાના પ્રથમ દસ વરસના અત્યંત મુશ્કેલીભર્યા કાળમાં ઇરાનના ઇસ્લામિક શાસનના ઘડતર, ધાર્મિક અને આધ્યાત્મિક મુલ્યોના પુનઃસ્થાપન - સામ્રાજ્યવાદી શક્તિઓની ત્રીજી દુનિયા (થર્ડ વર્લ્ડ)ના દેશોની આંતરિક બાબતોમાંની દખલગીરીના વિરોધ પ્રદર્શન વડે આજના યુગના મનુષ્યને એક નવો જ માર્ગ ચીધ્યો હતો. ઇમામ ખુમૈની (રહ.) ઘણાં મહામુલ્ય પુસ્તકોનો વારસો પણ મુક્તતા ગયા છે જેમાં તહરીરૂલ વસીલા - અસરારુસ્સલાત-વિલાયતેફીકહ-મિસ્બાહુબહિદાયાહ-શર્હે જુનૂદે અકલોજહલ-આદાબુસ્સલાત-ચહલહદીસ-હાશિયા-બર-શર્હે-ફુસુ હુલહકમ-જિહાદે અકબર યા મુબારેજા બિન્નફસ- અને દીવાને અશઆર અગત્યના છે. તેવી જ રીતે ઇમામ ખુમૈની (રહ.)ના પ્રવચનો અને સંદેશાઓનો સંગ્રહ પણ ૨૧ ભાગોમાં “સહીફએ નૂર”ના નામે પ્રકાશિત થયેલો છે.

ઉમ્મતે ઈસ્લામી અને ઈમામ ખુમૈની (રહ.)

ઈમામ ખુમૈની(રહ.)એ તમામ ધર્મો અને જાતિઓ - ખાસ કરીને તમામ ઈસ્લામિક રાષ્ટ્રો અને પક્ષોમાં એકતા અને ભાતૃભાવ માટે ઘણું કામ કર્યું છે. આપના બોધ-ચરિત્ર-વાણીથી તદ્દન સ્પષ્ટ થાય છે કે આપ સંપૂર્ણપણે એકતાના સમર્થક હતા. અને આ વાતાવરણને અનુકુળ બનાવવા માટે આપે ઘણી મહેનત કરી છે. જેની ફળશ્રુતિ એ છે કે જગતભરના મોટા વ્યક્તિઓએ આ વાતનો એકરાર કર્યો છે.

આપની ઘોષણા હતી કે “તમામ મુસલમાનો એક બીજાના ભાઈ ભાઈ અને અંદરો અંદર તમામ લોકો સમાન છે અને લોકો વચ્ચે કોઈને કોઈના ઉપર કોઈ ઉચ્ચતા પ્રાપ્ત નથી. તેથી તમામ લોકોએ “એકતાના ધ્વજ”ની છત્રછાયામાં એક બનીને રહેવું જોઈએ” “લાશરકીયા-વલા-ગરબી ચાહ”નો નારો આપના તરફથી પ્રચલિત થયેલ એવી ઉદ્ઘોષણાં હતી જેણે તમામ પછાત મુસલમાનોની પરિસ્થિતિ બદલી નાંખી હતી.

તેથી જ પાકિસ્તાનનું દૈનિક “નેશન” લખે છે કે “ઈમામ ખુમૈની (રહ.) એ મોટી શક્તિઓની જાતજાતની ધમકીઓ છતાં પણ પૂર્વ અથવા પશ્ચિમના રાજકારણ સાથે સંકળાવવાની જાહેરાત કરી નહોતી. અને આમ પોતાની આ વિચારસરણીને વળગી રહ્યાં હતા અને ઈસ્લામની શત્રુ શક્તિઓનો તેમણે ખૂબ સામનો કર્યો હતો”

લેબેનોનના ધાર્મિક વિદ્વાન અલ્લામા ફઝલુલ્લાહએ કહ્યું છે કે: “ઈમામ ખુમૈની (રહ.) ફક્ત એક કૌમના આગેવાન કે નેતા નહોતાં. તેઓ એક એવી ઉમ્મતના રાહબર હતા જેણે આખાં જગતમાં ઈસ્લામની સર્વોપરિતાની જવાબદારી સ્વીકારી હતી. તેમણે પોતાનું સમગ્ર જીવન ખુદાની રાહમાં અર્પણ કરી દીધું હતું. તેઓ એક એવા ન્યાયપ્રિય - બહાદુર - ફકીહ (ઈસ્લામી નૈતિકશાસ્ત્રના જાણકાર) અને ચિંતક હતા જે ખુદાની જાત સિવાય બીજા કોઈને ગણકારતા

નહોતા. તેઓ સમગ્ર જગતની ઈસ્લામી ઉમ્મતને સંબોધીને વાત કરતાં હતા. ઈમામ ખુમૈની (રહ.) ઈસ્લામની એવી મહાન વ્યક્તિઓ પૈકીમાંથી એક હતાં જેમના જેવો બીજો મળવો મુશ્કેલ છે.

જામેઅ મસ્જિદ દિલ્હીના શાહી ઈમામ સૈયદ અબ્દુલ્લાહ બુખારી ફરમાવે છે કે : “ઈમામ ખુમૈની (રહ.) એક મોઅમિન-મુજતહિદ- અને ઇતિહાસ સર્જક વ્યક્તિ તેમજ આધુનિક સદીના ઘડપૈયા હતાં. તેઓ એક એવા મુજતહિદ પુરૂષ હતા જેમના જેવો બીજો કોઈ આ સદીમાં થયો નથી. તેઓ જગતમાં જે ખજાનો મૂકીને ગયા છે, તેની ચર્ચા લોકોની જીભ ઉપર સેંકડો વરસો સુધી બાકી રહેશે.”

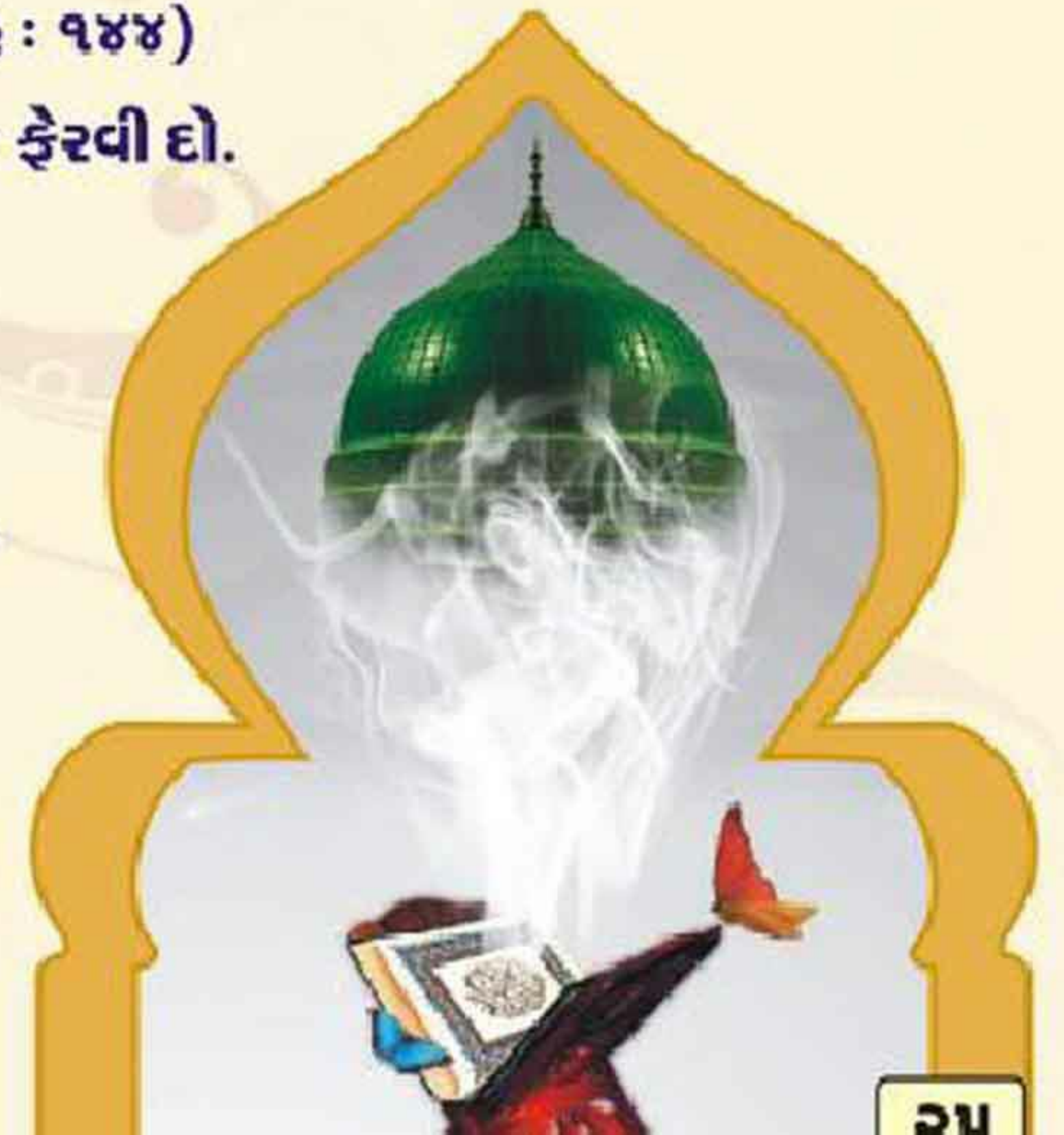

આયાતે અહકામ

નમાઝ

- (૧) ઈન્નસ્સલાતા-કાનત-અલલ મોઅમેનીના - કિતાબમ મોફૂતા (નીસાઅ - ૧૦૨)
ઈમાનવાળાઓ માટે સમયની પાબંદી સાથે નમાઝ લખી દેવામાં આવી છે.
- (૨) હાફેઝૂ - અલસ્સલવાતે- વસ્સલાતિલ - વુસ્તા - (બકર. ૨૩૮)
બધી નમાઝોની અને તેમાં પણ ખાસ કરીને વચલી નમાઝને પાબંદી સાથે અદા કરો.
- (૩) વઅમુર - અહલકા- બિસ્સલાતે - વસ્તબિર - અલયહા - (તાહા. ૧૩૨)
પોતાના ઘરવાળાઓને નમાઝ (પઢવાની) આજ્ઞા આપો અને પછી સબર કરો.
- (૪) કદ અફલહલ - મોઅમેનુ - નલ્લમીના - હૂમ - ફી - સલાતેહિમ-ખાશેઊન (મોઅમેનૂન : ૧-૨)
સફળતા એ ઈમાનવાળાઓ માટે છે જેઓ સંપૂર્ણ કાળજી રાખીને નમાઝ પઢે છે.
- (૫) અકેમિસ્સલાતા-લે દુલૂફિશમ્સે-ઈલા-ગસકિલ્લયલે-વ-કુરઆનલ-ફજ્રે. (અસરાઅ-૭૮)
નમાઝ સૂર્યાસ્તના સમયે - રાતના અંધકારમાં અને સવારના સમયે કાયમ કરો.
- (૬) અકેમિસ્સલાતા તરફિજ્જહારે (હુદ - ૧૧૪)
દિવસની બંને બાજુએ નમાઝ કાયમ કરો.
- (૭) વ-સબ્બેહ-બેહમ્દેરબ્બેકા-કબ્લા તુલૂઈશમ્સે -વ- કબ્લા ગુરુબેહા (તાહા. : ૧૩૦)
સૂર્યોદયથી પહેલા અને સૂર્યાસ્ત પહેલાં પરવરદિગારની હમ્દની તસબીહ કરો.
- (૮) વ - સબ્બેહ - બે હમ્દેરબ્બેકા - કબ્લા - તુલૂઈશમ્સે - વ - કબ્લલ ગુરુબે - વ - મિનલ્લયલે
- ફ સબ્બેહહો - વ - અદબારસ્સુબૂદ (કાફ. ૩૯-૪૦)
સૂર્યોદય અને સૂર્યાસ્ત પહેલા ખુદાની તસ્બીહ કરો અને રાત્રીના સમયે અને સજદાઓ (કયા) પછી પણ.
(પરવરદિગારની તસ્બીહ કરો.)
- (૯) ફ - વલ્લે વજહકા - શતરલ - મસ્જેદિલ હરામ - (બકરહ : ૧૪૪)
નમાઝમાં પોતાની દિશા (પોતાનું મોઢું) મસ્જેદિલ હરામની તરફ ફેરવી દો.
- (૧૦) વ-લિલ્લાહિલ - મશ્રિકો - વલ મઝિબો - ફ અયનમા -
તો વલ્લૂ - ફ - સમ્મા - વજહૂલ્લાહ (બકરહ:૫૫)
પૂર્વ અને પશ્ચિમ અલ્લાહ માટે છે. તેથી (તમો) જે દિશામાં મોઢું
કરી લેશો (ત્યારે) તેનો જલવો રહેશે.

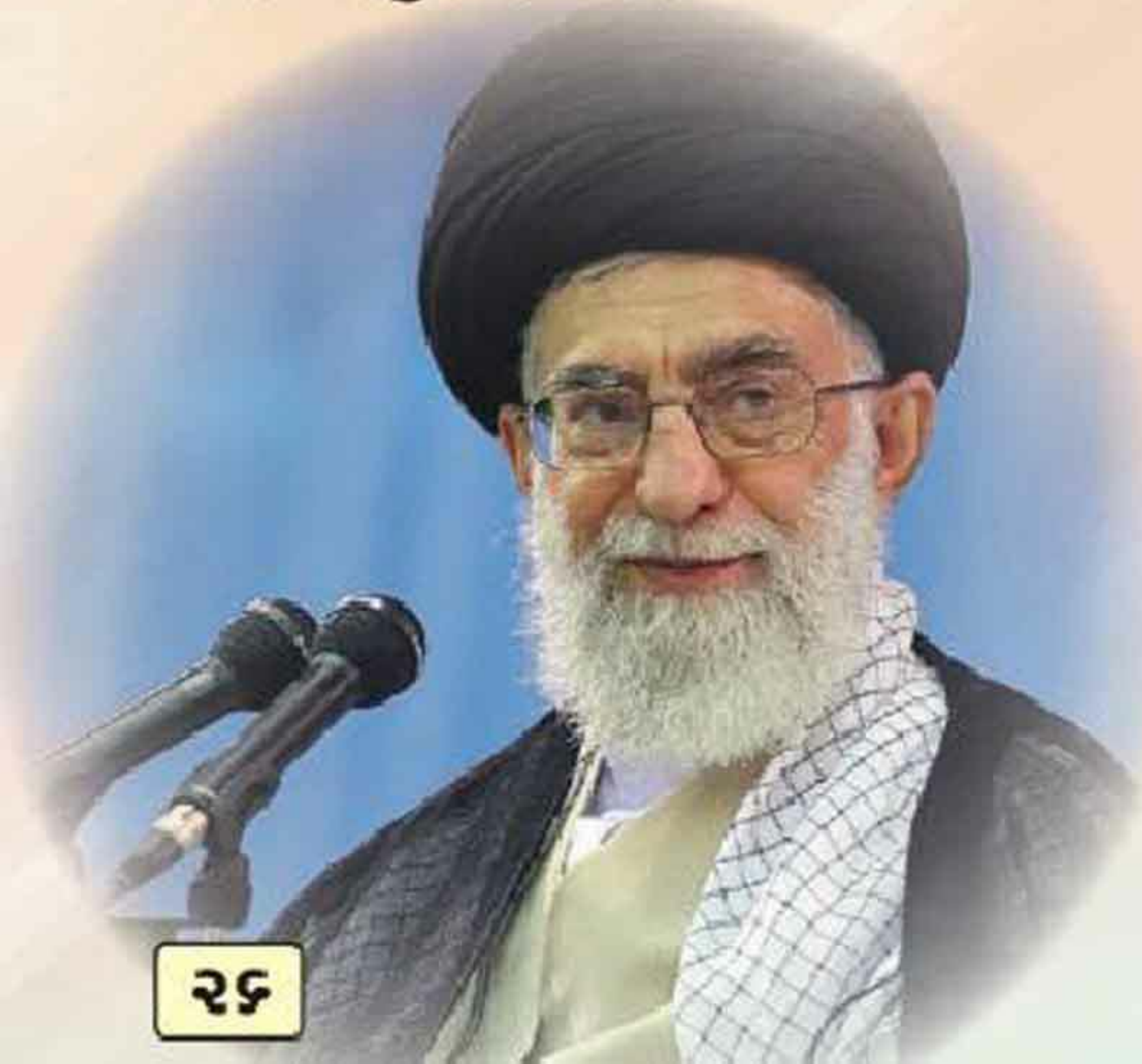
વિલાદતે હઝરત મહરા સલા.ના દિવસને અનુલક્ષીને વલીયે અમે મુસ્લેમીનનો સંદેશો

ઈસ્લામી ક્રાંતિના આગેવાન હઝરત આયતુલ્લાહુલ ઉમ્મા-સૈયદ અલી ખામનાઈ એ ૨૦ જમાદીયુસ્સાનીના દિવસની હઝરતે મહરા સલા.ની વિલાદતને અનુલક્ષીને પોતાના એક સંબોધનમાં ફરમાવ્યું છે :

“બિસ્મિલ્લાહ હિરરહમા - નિર્દહીમ”

“ઈજ્ઞા આઅતયના-કલ - કવસર - ફસલ્લે - લે - રબ્બેકા - વન્હર - ઈજ્ઞા શાનેઅકા-હોવલ-અબ્તર.”

માનવતા હઝરત ફાતેમા મહરા સલા.ની ઋણી છે. તેમનો પુણ્યશાળી પ્રભાવ (ફયઝ) માનવોથી છલોછલ આ જગતના કોઈ એક નાનકડા સમૂહ સુધી સિમિત નથી, પરંતુ હકીકતની ખાત્રી કરવામાં આવે અને તાર્કિક દૃષ્ટિએ જોવામાં આવે તો સમગ્ર માનવજગત ઉપર આપનો ઉપકાર છે. આ કોઈ અતિશયોકતી નથી. પરંતુ તદ્દન સ્પષ્ટ સત્ય છે. જેવી રીતે માનવતા ઉપર ઈસ્લામ-કુરઆન- ખુદાના નબીઓ અને ખાસ કરીને રસૂલે અકરમ સ.અ.વ.ના શિક્ષણનો ઉપકાર છે. (તેવી જ રીતે આપનો પણ ઉપકાર છે.) ઇતિહાસમાં આવું થતું જ રહે છે. અને આજે પણ તે રીતે થઈ રહ્યું છે કે રોજે રોજ ઈસ્લામ અને હઝરત ફાતેમા સલા.ના પુણ્યશાળી પ્રભાવનો પ્રકાશ વધારે ઉજ્જવળ રીતે દેખાતો જશે અને માનવતા તેનો વધારે સ્પષ્ટ રીતે અનુભવ કરશે.

અને તેથી જ આપણે પોતાની જાતને હઝરત પયગમ્બર સ.અ.વ.ના ખાનદાન સાથે સંબંધિત હોવાને લાયક બનાવવી પડશે.

આપણું કર્તવ્ય છે કે આપણે પોતાની જાતને તે મહાન ખાનદાન (કુટુંબ) સાથે જોડતાં પહેલાં તેને લાયક બનાવીએ. જો કે ખાનદાને રિસાલત (હઝરત પયગમ્બર સ.અ.વ.ના ખાનદાન) તેમના સગાસંબંધીઓ અને તેમના વિલાયતમાં પ્રખ્યાત લોકો સાથે પોતાની જાતને

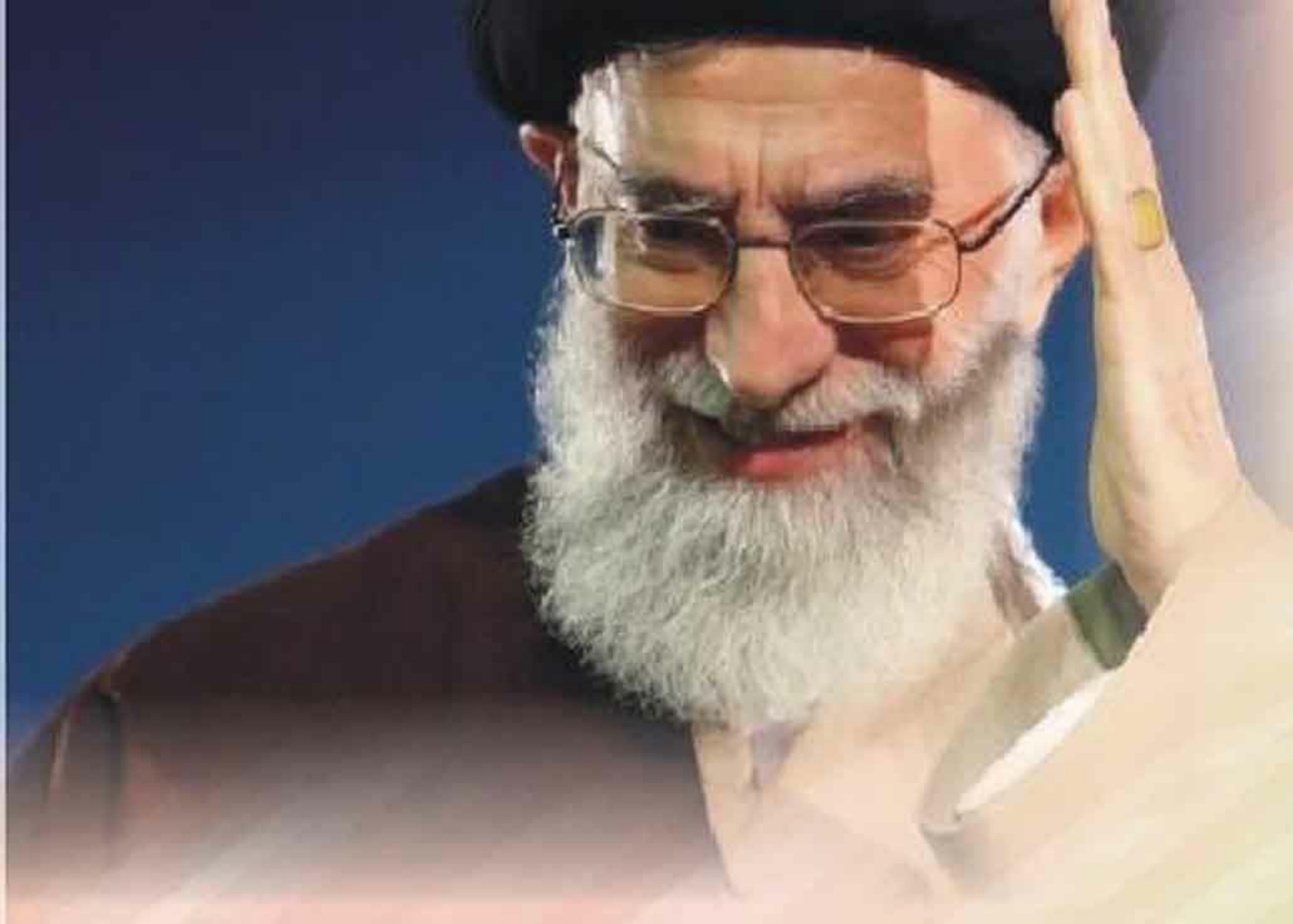

જોડવી ખુબ જ મુશ્કેલ છે. ઝિયારતમાં આપણે પટીએ છીએ કે “અમો આપની સાથેના પ્રેમ અને આપની સાથેની મિત્રતામાં પ્રખ્યાત છીએ” તેથી આપણું કર્તવ્ય વધારે મહત્વનું થઈ જાય છે. આ “ખયરે કસીર” ખુદાવન્દે તઆલા - સૂરએ કવસરમાં જેના આગમનની ખુશખબર રસૂલે અકરમ સ.અ.વ. ને આપી અને કહ્યું “ઈન્ના આઅતયના કલ કવસર” અર્થાત અમે તમને ખયરે કસીર અતા કર્યો છે. તો આનો ઈશારો હઝરત ફાતેમા ઝહરા સલા. છે. ખરેખર તો તે (જનાબ ફાતેમા

સલા.) એ સઘળી ભલાઈઓનું ઉદ્ગમ સ્થાન છે જે દરરોજ દીને મોહમ્મદી ના જળપ્રપાતો થકી સમગ્ર સૃષ્ટિ (ખલ્કે ખુદા)ને પ્રાપ્ત થાય છે, ઘણાં લોકોએ એમને (એમના આવા પુણ્યશાળી પ્રભાવને) સંતાડી રાખવા અને તેને નકારવાના પ્રયત્ન કર્યો છે. પરંતુ, તેમને આ કાર્યમાં સફળતા પ્રાપ્ત થઈ નથી. “વલ્લાહો મુતિમ્મા નૂરેહી-વલવ-કરેહલ કાફેરૂન” અર્થાત “અને અલ્લાહ તો પોતાના પ્રકાશને સંપૂર્ણ કરનાર જ છે. ભલે ને (તે) કાફરોને ખરાબ લાગે.” આપણે પોતાની જાતને પ્રકાશ (નૂર)ના આ સ્ત્રોતથી સમીપ કરી દેવી જોઈએ અને પ્રકાશ (નૂર) ના કેન્દ્રમાં સામિધ્યનું પરિણામ પોતે પ્રકાશિત (નૂરાની) થઈ જવું તે જ છે. આપણે ફક્ત વાણી વિલાસથી પ્રેમ પ્રગટ કરીને નહીં પરંતુ પોતાના કાર્યો વડે પ્રકાશિત (નૂરાની) થવાનું છે. અને એ કાર્ય કે જેની તાકીદ આપણી (અહલેબૈત સાથેની) મહોબ્બત અને આપણી શ્રદ્ધા (ઈમાન) કરે છે. તેવા કાર્યો કરીને જ આપણે આ ખાનદાન સાથે પોતાની જાતને સાંકળી લઈ શકીએ. અલીના ઘરના કંબર (દાસ) બનવું સહેલું નથી અને “સલમાન-મિન્ના-અહલેબૈત”ના દરજ્જા સુધી પહોંચવું આસાન નથી. આપણે અહલેબૈતના અનુયાયીઓ અને તેમની સાથે પ્રેમ કરનાર તેમના પ્રત્યે એવી આશા રાખીએ છીએ કે તેઓ તેમની ડેલીએ બેસનારાઓમાં આપણી ગણતરી કરે. તેઓ કહે કે પેલા તો અમારી ડેલીએ બેસનારાઓ પૈકી છે. આપણું મન એવું ચાહે છે કે અહલેબૈત અ.સ. આપણાં વિશે આવું વિચારે. પરંતુ આ કોઈ સહેલી વાત નથી. આ ફક્ત મૌખિક દાવો કરવાથી મળી જનારી વસ્તુ નથી. તેના માટે તો અમલ કરવો, તે બલિદાન અને તેમના પગલે ચાલવું તે અત્યંત આવશ્યક છે. હઝરત ફાતેમા ઝહરા સલા. એ અત્યંત ટુંકી જિંદગીમાં ઘણાં ફઝાઈલ મેળવ્યા હતાં. કેટલી વયે આ ફઝાઈલ મેળવ્યાં હતા ? કેટલી વયે તેઓ એ મહાનતાના આ શિખરો સર કર્યા હતાં ? ઘણી જ નાની વયે ! અટાર વરસ - વીસ વરસ, પચીસ વરસ!! રિવાયતો જુદી જુદી

છે. આટલી નાની વયે આ બધી ફઝીલતો એમને એમ પ્રાપ્ત નથી થઈ ગઈ. “ઈમ્તહનકિલ્લાહુલ્લમી ખલકકે કબ્લા અયંઅખલોકકે ફવજદકે લેમા ઈમ્તહનકે” ખુદાવન્દે આલમે હઝરત ફાતેમા ઝહરા સલા.ની કસોટી લીધી હતી. ખુદાવન્દે આલમનું વ્યવસ્થાતંત્ર લેખાજોખા સાથે છે તે જે કાંઈ પણ સત્તા કરે છે તે લેખા-જોખા લઈને પ્રમાણસર અતા કરે છે તેને પોતાની

આ દાસીના બલિદાનો અને “માઅરેફત” ની પૂરેપૂરી જાણકારી છે. તેથી જ તેણે આમને પોતાની બરકતોના સ્ત્રોત સાથે સાંકળી લીધાં છે. આપણે પણ અમલ કરવામાં હઝરત ફાતેમા ઝહરા સલા.નું અનુકરણ કરવું જોઈએ. તેમણે ચીંધેલા માર્ગે જ અગ્રેસર થવું જોઈએ. બલિદાનો આપવા જોઈએ. ખુદાની તમામ આજ્ઞાઓનું પાલન (ઈતાઅત) કરવું જોઈએ. ઈબાદત કરવી જોઈએ. શું આપણે એવું નથી કહેતાં કે તેઓ તો એટલી ઈબાદત કરતાં હતાં કે પગમાં સોજા આવી જતા હતાં” આટલી બધી ઈબાદત !! તેથી આપણે પણ ખુદાની ઈબાદત કરવી જોઈએ. આપણે ખુદાનો ઝિક્ર કરવો જોઈએ. આપણે પણ આપણાં હૃદયમાં દરરોજ ખુદા પ્રત્યેના આપણાં પ્રેમમાં વૃદ્ધિ કરતાં જ રહેવું જોઈએ. શું આપણે એમ નથી કહેતાં કે આપ (જનાબ ફાતેમા ઝહરા સલા.) અશક્ત અવસ્થામાં પણ મસ્જિદમાં ગયા હતાં કે પોતાના અધિકારો પરત મેળવી શકે ? આપણે પણ કોઈપણ પરિસ્થિતિમાં પોતાના અધિકારો પરત મેળવવા પ્રયત્નશીલ રહેવું જોઈએ. આપણે કોઈની પણ બીક રાખવી જોઈએ નહીં. શું આપણે એમ નથી કહેતાં કે “તેઓ એકલપંડે તે યુગના આટલા મોટા સમાજની સામે વિરોધ પ્રદર્શન કરવા ઉભા થઈ ગયા હતાં ?

તેમના પતિએ તેમના માટે કહ્યું છે કે “તેઓ હિદાયત માટે પોતાના સાથીઓની અલ્પ સંખ્યાની પરવા નહોતાં કરતા” - તે રીતે આપણે પણ આપણી સંખ્યા ઓછી હોવાને કારણે અત્યાચાર અને સામ્રાજ્યવાદથી ડરવું જોઈએ નહીં. આપણે તો આપણાં પ્રયત્નો ચાલૂ જ રાખવા જોઈએ. શું આપણે એવું નથી કહેતાં કે તેમણે એવું કાર્ય કર્યું કે તેમના માટે - તેમના પતિ માટે અને તેમના બાળકો માટે “સૂરએ દહા” નાઝિલ થયો છે ? ગરીબો માટે કુરબાની પોતે ભૂખ્યા રહીને !!! વયુસેરના અલા-અનકુસેહિમ-વલ કાના બેહિમ ખસાસાહ.

આપણે પણ તેનું જ અનુકરણ કરવું જોઈએ. આપણે હઝરત ફાતેમા ઝહરા સલા. સાથે મહોબ્બતનો દાવો કરીએ. એમની મહોબ્બતનો દાવો કરીએ કે જેમણે પોતે ભૂખ્યા રહીને પોતાના લાડલા બાળકો હસન અ.સ અને હુસેન અ.સ. અને તેમના પિતાના હાથોમાંથી

કોળીયા લઈને ભિખારીને આપી દીધા હતાં. અને આવું એક દિવસ નહીં બે દેવસ નહીં પરંતુ સતત ત્રણ ત્રણ દિવસ કર્યું હતું. આ આપણું કેવું વર્તન છે કે આપણે દાવો તો તેમના અનુયાયીઓ હોવાનો કરીએ છીએ, પરંતુ એક કોળિયો અન્ન પણ કોઈ જરૂરિયાતવાળાને આપી શકતાં નથી. અને એટલું જ નહીં આપણું ચાલે તો કોઈ ગરીબના મોઢામાંથી કોળિયો પણ મુંટવી લઈએ - કાફી

(એક પુસ્તકનું નામ) અને બીજા પુસ્તકોમાં શીઆઓની નિશાનીઓની બાબતે જે રિવાયતો છે, તેનો અર્થ એટલો જ છે કે શીઆઓએ તેમના અનુકરણમાં તેમણે જે અમલ કરીને બતાવ્યું છે તેવું જ વર્તન કરવું જોઈએ. એટલે કે આપણે પોતાના જીવનમાં તેમના જીવન ચરિત્રની ઝાંખી લાવવી જોઈએ. પછી ભલે તે ઝાંખી અત્યંત આછી જ ઝાંખી ન હોય ! આપણે ક્યાં અને તે મહાન વ્યક્તિઓ ક્યાં ! આપણે ક્યાં અને તેમનો દરબાર ક્યાં ? સ્પષ્ટ છે કે આપણે તેમના સ્થાનની પાસે પહોંચવાનું વિચારી પણ નથી શકતાં. પરંતુ આપણે પોતાની જાતને તેમના જેવી દેખાડવાનો પ્રયત્ન તો કરવો જ જોઈએ. આપણે અહલેબૈત અ.સ.ના જીવનચરિત્રની વિરુદ્ધમાં તો ન જ જઈ શકીએ ને ! અને તે પણ એવા દાવા સાથે કે આપણે તો અહલેબૈતના ચાહવાવાળાઓ છીએ. શું આ બે વિરોધાભાષી બાબતો એક સાથે સાચી માની શકાય ખરી ! દા.ત. કોઈ ઈમામ ખુમેની રહ.ના જમાનામાં ઈમામ ખુમેની જેમને આપણી કૌમના દુશ્મન ગણાવતા હતા. તે પૈકી કોઈનું અનુકરણ કરનાર વ્યક્તિ શું એવો દાવો કરી શકે કે તે ઈમામ ખુમેનીનો અનુયાયી છે. જો આપો કોઈ વ્યક્તિ આવી વાત કહે તો તમો તેના ઉપર હસસો નહીં ! આ જ પરિસ્થિતિ અહલેબૈતની બાબતમાં છે.

એશ-આરામના જીવન અને ખોટા દેખાવો કરવાની સાથે હજરત ફાતેમા ઝહરા સલા.ના અનુયાયી બની શકાય નહીં. આપણે આપણી કાબેલિયતને પૂરવાર કરવી પડશે. શું આપણે એવું નથી કહેતાં કે તેમના દહેજમાં એવી અને એટલી વસ્તુઓ હતી કે જેની થાદી સાંભળીને માણસ રડી પડે ! શું આપણે એમ નથી કહેતા કે તેઓ આ નશ્વર જગત અને તેના સૌંદર્ય પ્રત્યે જરાયે લાગણી નહોતા રાખતાં. આવું કહેવા સાથે અને તેમના અનુયાયીઓ હોવાના દાવો કરવા સાથે આપણે આ નશ્વર જગતના એશ-આરામના સંશોધનોમાં આપણાં એશ-આરામ માટે વૃદ્ધિ જ કરતાં રહીએ તો એ કેવું કહેવાય ! આપણે આ તમામ બાબતો પર વિચાર કરવાનો સમય પાકી ગયો છે.

અમારા પ્રશ્નો તમારા જવાબો

પ્રશ્ન-૧: કયા માઅસૂમની વિલાદત અને શહાદત બંને જમાદીયુસ્સાની માસમાં આવે છે ?

(અ) ફાતેમા સલા. (બ) મયનબ સલા. (ક) મરયમ સલા. (ડ) ખદીજા સલા.

પ્રશ્ન-૨: જનાબ ફાતેમા ઝહરા સલા.ની વિલાદત અને શહાદત અનુક્રમે કયા સનમાં થઈ હતી ?

(અ) ૫-બઅસત સને હિજરી -૧ (બ) બઅસત પહેલાં ૫ વરસ અને સને હિજરી-૨
(ક) ૫-બઅસત અને સને હિજરી-૧૧ (ડ) ૫-બઅસત અને સને હિજરી-૧૩

પ્રશ્ન-૩: ઈમામ અલી અ.સ. એ રસૂલ સ.અ.વ.ને સંબોધીને કોની પવિત્ર કબર પર શોકાતૂર મરસિયો પઢ્યો હતો ?

(અ) ફાતેમા ઝહરા સલા. (બ) રસૂલ સ.અ.વ.ની પુત્રી માઅસૂમએ કાએનાત
(ક) પોતાના પ્રથમ પત્નિ (ડ) તમામ જવાબો સાચા

પ્રશ્ન-૪: શહઝાદીએ કાએનાત સલા.ના લકબો કયા કયા હતાં ?

(અ) રાઝિયા - મરઝિયા - શાફેઆ (બ) સિદ્દીકા - તાહેરા - અઝરા
(ક) બતૂલ-ઝકીયા-સૈયદા (ડ) તમામ જવાબો સાચા

પ્રશ્ન-૫: “અઈમ્મા અ.સ.ની માતા”એ કોની કુનીયત છે ?

(અ) જનાબ ઝહરા સલા. (બ) જનાબ મરયમ સલા.
(ક) જનાબ ખદીજા સલા. (ડ) અ અને ક સાચા

પ્રશ્ન-૬: ઈમામ ખુમૈની (રહ.) કયા દેશમાં કાંતિ લાવ્યા હતાં ?

(અ) ઈરાન (બ) મક્કા (ક) બસરા (ડ) ફૂફા

પ્રશ્ન-૭: એ કયા શહઝાદી હતાં જેમને પોતાના પિતાની “માતા” કહેવામાં આવે છે ?

(અ) માઅસૂમએ કુમ (બ) શહરબાનુ ખાતૂન
(ક) ફાતેમા ઝહરા સલા. (ડ) મયનબ બિન્તે અલી અ.સ.

પ્રશ્ન-૮: ઈમામે ઝમાના અજ.એ કયા વ્યક્તિત્વને પોતાનો આદર્શ માન્યો છે ?

(અ) પોતાના ફોઈ હકીમા ખાતૂન (બ) શહરબાનુ ખાતૂન
(ક) ફાતેમા ઝહરા સલા. (ડ) મયનબ-બિન્તે -અલી અ.સ.

પ્રશ્ન-૯: કરબલાના બંદીઓ (અસીરાને-કરબલા) પૈકીના કયા સજ્જારીનું આ માસમાં અવસાન થયું છે ?

(અ) જનાબ રૂબાબ (બ) ઉમ્મે ફરવાહ
(ક) ઉમ્મે કુલસૂમ (ડ) મયનબ-બિન્તે અલી અ.સ.

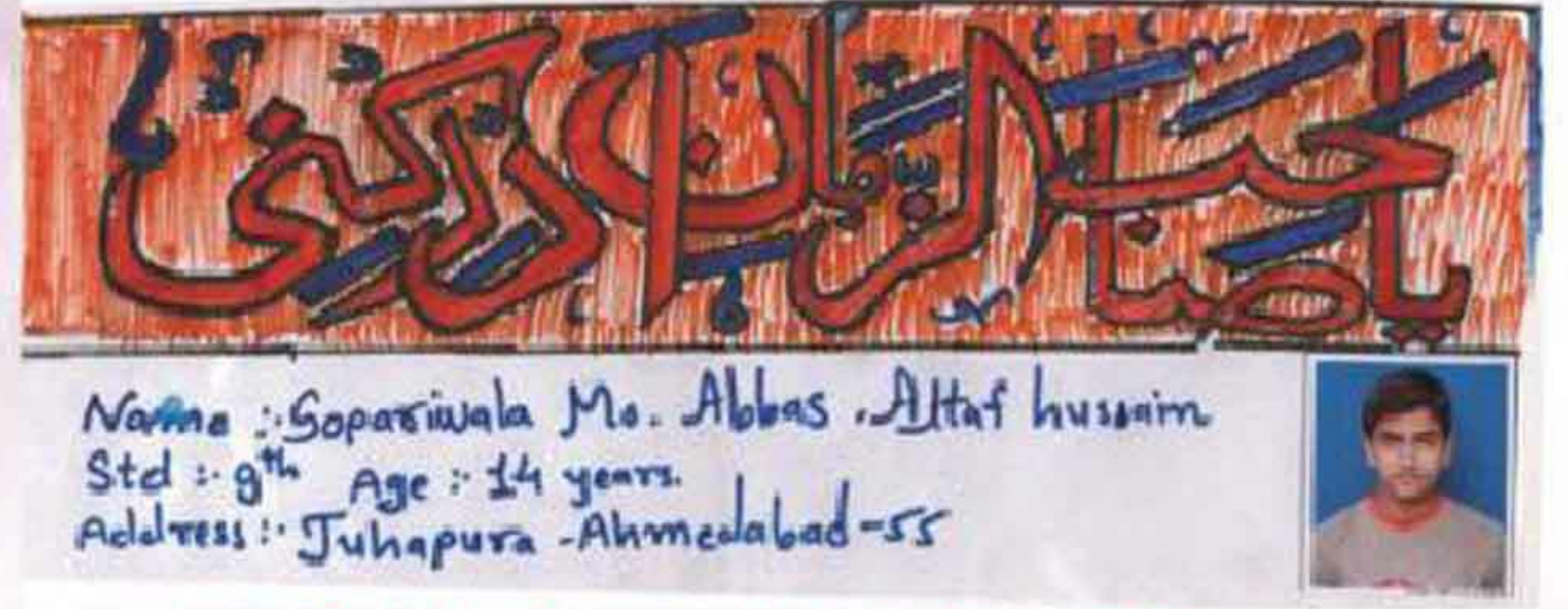
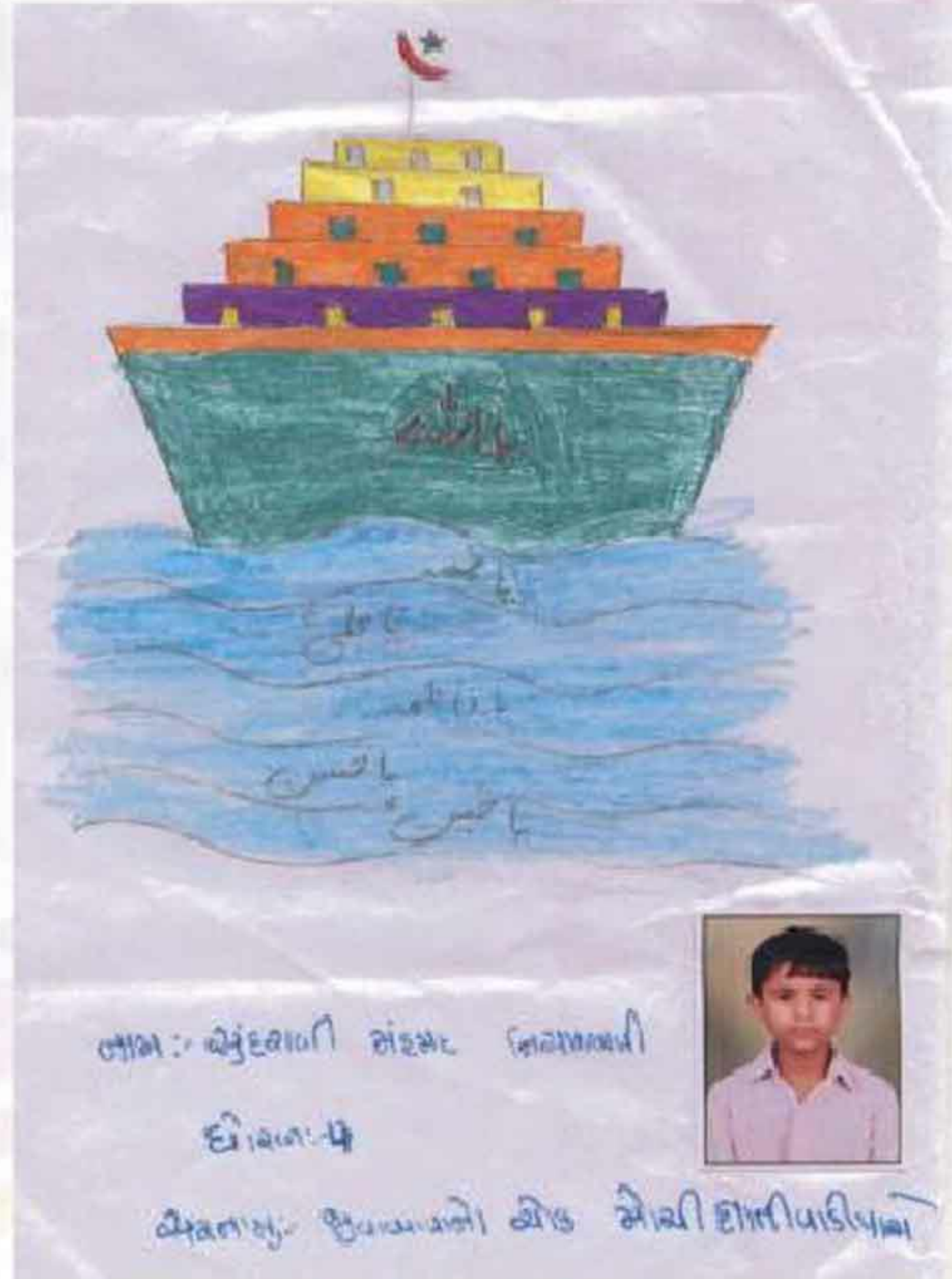
પ્રશ્ન-૧૦: આ માસમાં કયા મહાન શીઆ ધાર્મિક વિદ્વાનનું અવસાન થયું છે ?

(અ) ઈમામ ખુમૈની (રહ.) (બ) મહૂમ તિબરી રહ.
(ક) મોહકફિક અલી (રહ.) (ડ) બ અને ક સાચા

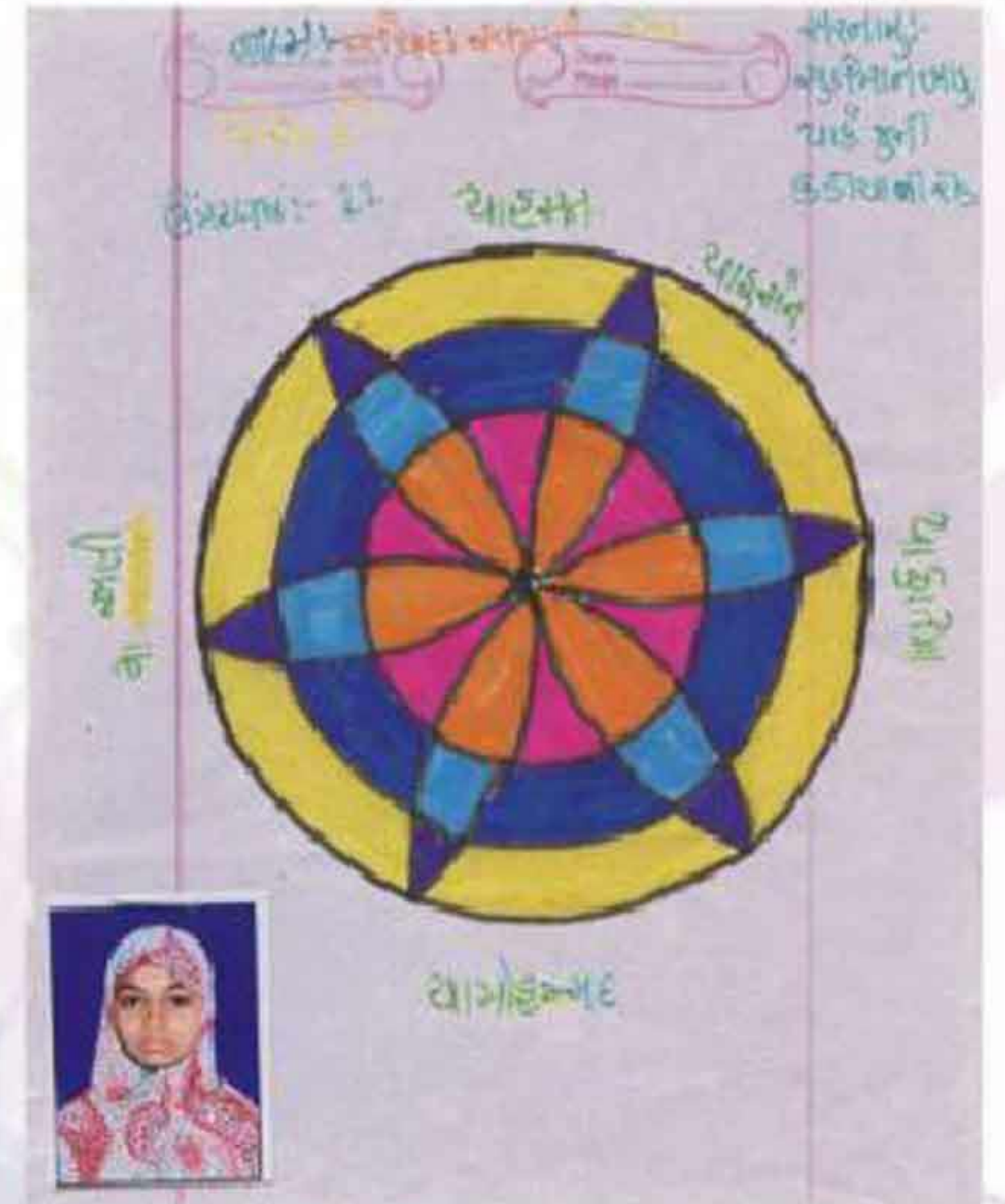

બાળકોની ડાયરી

વહાલા બાળકો,
આ પાનું તમારું રહેશે. તમે કોઈ ધાર્મિક વાર્તા, કાવ્ય પંક્તિ, ચિત્ર કે દુયકો વિગેરે મોકલશો.
જેથી તમારું પોતાનું આ પાનું ભર્યું ભર્યું રહે !
સાથે આપનું નામ, સરનામું, ઉંમર લખવાનું ભૂલતા નહીં !

સુપારીવાલા મો. અબ્બાસ અલ્તાફ હુસૈન,
જુહાપુરા, અમદાવાદ-૫૫.

સૈયદા રવજાણી,

સુલેમાન ખાકુ પાર્ક, જુનો કડીયાણી રોડ.

ઓન અલી હુસૈન અલી અમીરી,
મોહમ્મદ અલી હુસૈન અલી અમીરી,
ખોજા મસ્જીદ, જવાહર રોડ, રાજુલા સીટી.

જનાબ ઝહરા સલા. અને હઝરત મહદી અજ.

જોકે મોહંમદ સ.અ.વ. અને આલે મોહંમદ સ.અ.વ.ના કુટુંબના તમામ માઅસૂમીન એક જ છે. તસ્બીહ (માળા) રૂપી શૃંખલાના બંદગીથી સંચિત તમામ મણકાઓ - અથવા - એકજ પવિત્ર સૂર્યના નૂરાની પ્રકાશ પૂંજની કિરણો - અથવા - એક પવિત્ર બગીચાના પવિત્ર પુષ્પો છે તેથી જ તે સર્વે માટે “કુલ્લોના મુહમ્મદ” એટલે કે આ સર્વે મોહંમદ છે.” ની જેમ અહાદીસમાં વર્ણવવામાં આવ્યાં છે, પરંતુ હઝરત ફાતેમા ઝહરા સલા. અને હઝરત મહદી અજ. વચ્ચે એક વિશેષ સામ્ય અને એક ખાસ પ્રકારનો સબંધ છે જે અમે અહિંયા જણાવીએ છીએ

(૧) ઝહરા સલા.ના. ફરઝન્દ :- ઈમામ મહદી અજ હઝરત ઝહરા સલા.ની પવિત્ર સંતતિમાં છે. પયગમ્બર અકરમ સ.અ.વ. એ ફરમાવ્યું છે કે “હે ફાતેમા સલા. ! હું તને ખુશખબર આપું છું કે મહદી અજ. તમારી સંતતિમાં હશે. (હોવલ - મહદી - પા. ૯૦)

(૨) ઝહરા સલા.ના મનની શાંતિ :- જ્યારે પયગમ્બરે અકરમ સ.અ.વ. ની અંતિમ ક્ષણ આવી પહોંચી ત્યારે હઝરત ઝહરા સલા. એ રડીને કહ્યું કે “આપના પછી મને દીન અને ઇતરત ના બરબાદ થવા અને તેમના હક નષ્ટ થવાની બીક છે.” ત્યારે પયગમ્બરે અકરમ સ.અ.વ.એ તેમને સાંત્વના આપતાં કહ્યું કે “તમારી સંતતિમાં મહદી અજ. જાહેર થશે અને ગુમરાહ થઈ જવાના મૂળને ઉખેડીને ફેંકી દેશે.” (કશકુલ ગમ્મા - ભા-૩ પા. ૨૪૭)

(૩) સર્વશ્રેષ્ઠ ઉદાહરણ :- હઝરત ફાતેમા ઝહરા સલા.ના ચારિત્ર્ય ને ઈમામે ઝમાના અજ. એ પોતાના મતે સર્વશ્રેષ્ઠ અનુકરણીય ઉદાહરણ ગણાવ્યું છે. ફી ઈબનેતે રસુલિલાહ (સ.અ.વ.) લી ઉસ્પતુન હુસનાહ

(૪) સરદારી :- બંનેને આ સૃષ્ટિ (કાએનાત) ના સરદાર કહેવામાં આવે છે. (ફાતેમા એનલ મહદ - ઈલલ બહદ . પા. ૧૬૬) અને ઈમામ રિઝા અ.સ. એ હઝરત મહદી અજ.ને “સૈયદુબ ખલક” કહ્યા છે. (મિરઅતુલ ઊકૂલ - ભા. ૨. પા. ૨૧૭)

(૫) બંનેના લકબોમાં રહેલું સામ્ય :-

હઝરત ફાતેમા સલા. “મુબારકા” છે અને આપ “મુબારક” છે.

હઝરત ફાતેમા સલા.નો લકબ “ઝકીયા” અને આપ અજ.નો લકબ “ઝકી” છે.

હઝરત ફાતેમા સલા.નો લકબ “તૈયબા” અને આપ અજ.નો લકબ “તૈયબ” છે.

તેમનો લકબ “તહીયાંહ” અને આપનો લકબ “તકી” છે.

તેમનો લકબ “નકીયાહ” અને આપનો લકબ “નકી” છે.
 તેમનો લકબ “મોહદ્દીસા” અને આપનો લકબ “મોહદ્દિસ” છે.
 તેમનો લકબ “મન્સૂરા” અને આપનો લકબ “મન્સૂર” છે.
 તેમનો લકબ “સાબેરા” અને આપનો લકબ “સાબિર” છે.
 તે “સિદ્દીકા” અને આપ “સાદેકુલ-મિકાલ” (બોલવામાં સાચા) છે.
 તે “માઅસૂમા” છે અને આપ “માઅસૂમ”
 તે “એહેલે આસમાનનું નૂર અને આપ” એહેલે ઝમીનનું નૂર.
 તે શફીઆ - એ- કયામત તો, આપ “શફીએ કયામત”
 બંનેને ચમકતા - પ્રકાશિત તારા કહેવામાં આવે છે.
 બંને ઈમામ હુસૈન અ. સ. ના ઝાએરીન ઉપર ખાસ કૃપા દ્રષ્ટિ રાખે છે.
 બંને બલીદાન આપવામાં અગ્રેસર છે.
 બંનેએ “ઝિદઅતો” અને દીનમાં ફેરફારોનો મુકાબલો કર્યો છે.
 બંને મુસલમાનો, ખાસ કરીને શીઆઓના હમદર્દ છે.
 પયગમ્બર સ. અ. વ. ને બંને સાથે અતિ પ્રેમ હતો.

હઝરત ઝહરા સલા. “મઝલૂઆ” અને હઝરત મહદી અજ. “મઝલૂમ” છે. કેમકે હઝરત ઝહરાની મિયારતમાં આવે છે કે “અસ્સલામો અલયકા - અથ્યતો તોહન- મઝલૂમા” (અનાલાયહઝરોહુલ ફકીહ - ભા. ર. - પા. ૫૭૨) તેવીજ રીતે હઝરત અલી અ. સ. પણ પોતાના પત્ની (હઝરત ફાતેમા સલા.) ની અત્યાચાર પીડીત હોવાની બાબતે વર્ણન કરતા કહે છે કે અન ફાતેમા - ઝિન્તો - રસૂલુલ્લાહ - લમનઝલા મઝલૂમ- મન હુક્કહા મમનૂ આ (ઝિહાઝલ અનવાર - ભા. ૪૩ પા. ૨૬૯) (અર્થાત :- પયગમ્બર સ. અ. વ. ની દીકરી હંમેશા અત્યાચાર પીડિત અને પોતાના હકથી વંચિત રહ્યાં હતાં.)

આવો! આપણે આ “ગયબત”ના જ માનામાં તેમની “માઅરફેત” મેળવીને અને પોતાની જવાબદારીઓને સમજીને આ બે અત્યાચાર પીડિતોના દર્દમાં તેમને સાંત્વના પૂરી પાડીએ.

માઅસૂમીન અ.સ.ની મહાન માતાઓ

الحجّة المصطفیٰ علیہ السلام

ઈમામ સાદિક અ.સ.ની મહાન માતાનું નામ અને વંશ : આપનું નામ “ફાતેમા” અથવા “કુરબીયા” હતું અને આપની કુનીયત (વંશવાચક નામ) ઉમ્મે ફરવાહ અને ઉમ્મે કાસિમ હતું. આપ હઝરત અલી અ.સ.ના પાલક પુત્ર અને ખાસ ચાહવાવાળા વ્યક્તિ મુહમ્મદ બિન અબી બક્રની પૌત્રી એટલે કે તેમના પુત્ર કાસિમ-બિન -મુહમ્મદ-બિન અબીબક્રની પુત્રી હતા.

આપના માતા અસ્મામ-બિન્તે-અબ્દુલ્હેમાન-બિન અબીબક્ર હતાં.

આપની ફઝીલતો :

આપ નેક (સાલેહ) આરિફ અને તકવા અને પરહેઝગારીમાં ખુબજ ઉચ્ચ સ્થાન ધરાવતાં હતા. ઈમામ સાદિક અ.સ. આપના વિશે ફરમાવે છે કે “મારા માતા ઈમાન ધરાવનારાં - પરહેઝગારો અને ઉપકાર કરવાવાળાઓ પૈકીના હતાં અને અલ્લાહ ઉપકાર કરવાવાળાઓને મિત્ર રાખે છે.” (કાફી-ભા. ૧, પા. ૪૭૨)

મુહમ્મદ - બિન- યાહ્યા પોતાની સનદો સાથે અબ્દુલ આબલાથી રિવાયત કહે છે કે એક વખત જનાબ ઉમ્મે ફરવાહ ઓળખાઈ ન શકાય તેવા પહેરવેશમાં કાઅબાનો તવાફ કરી રહ્યાં હતાં. તવાફ દરમ્યાન આપે ડાબા હાથે હજરે અસ્વદનો સ્પર્શ કર્યો. મેં તેમને કહ્યું “હે ખુદાની દાસી! તમે સુન્નતને બજાવી લાવવામાં ભૂલ કરી છે” આ સાંભળીને આપે ફરમાવ્યું: હું જાણું છું, મને કહેવાની જરૂર નથી. અમો તારી જાણકારીના મોહતાજ નથી.” (કાફી ભા. ૪ પા. ૪૨૮ - કિતાબેહજ)

ઈમામ સાદિક અ.સ. એ પોતાની વાલિદા (માતા) માટે બ્યાન કર્યું છે કે તેમના વ્યક્તિત્વમાં એ તમામ ગુણો હતાં જે અમીરૂલ મોઅમેનીન અ.સ. એ. “મુત્તકીન” માટે બ્યાન કર્યા છે. મસ્ઉદી લખે છે કે “ઉમ્મે ફરવાહ પોતાના યુગની તમામ સ્ત્રીઓમાં સૌથી શ્રેષ્ઠ મુત્તકી હતાં”

ઉમ્મે ફરવાહની વિદ્વતા અંગે એવું પણ નોંધવામાં આવ્યું છે કે આપે ઈમામ સજ્જાદ અ.સ. અને ઈમામ મુહમ્મદ બાકિર અ.સ. થી ઘણી રિવાયતો જણાવી છે. દા.ત. ઈમામ સજ્જાદ અ.સ. થી એક રિવાયત જણાવી છે કે “ઈમામએ ફરમાવ્યું કે હું મારા ગુનાહગાર શીઆઓ માટે દરરોજ સો વખત દુઆ કરું છું. એટલા માટે કે અમે સવાબ અને અઝાબ વિગેરેની વિશે એ બાબતો ઉપર સબર કરીએ છીએ એ અમે જાણીએ છીએ. પરંતુ અમારા ચાહવાવાળાઓ જે નથી જાણતાં તે વિશે પણ સબર કરે છે.”

આપના વિશે એવું પણ વર્ણન મળે છે કે આપ મદીનાની સ્ત્રીઓને દીન વિશે શિક્ષણ આપતી હતી અને તેમની મુશ્કેલીઓ પણ હલ કરી આપતી હતી.

ખુદાશનાસી

(અલ્લાહની ઓળખ)

જ્યાં જુઓ ત્યાં ખુદા મોજુદ છે. (બકરાહ : ૧૧૫)

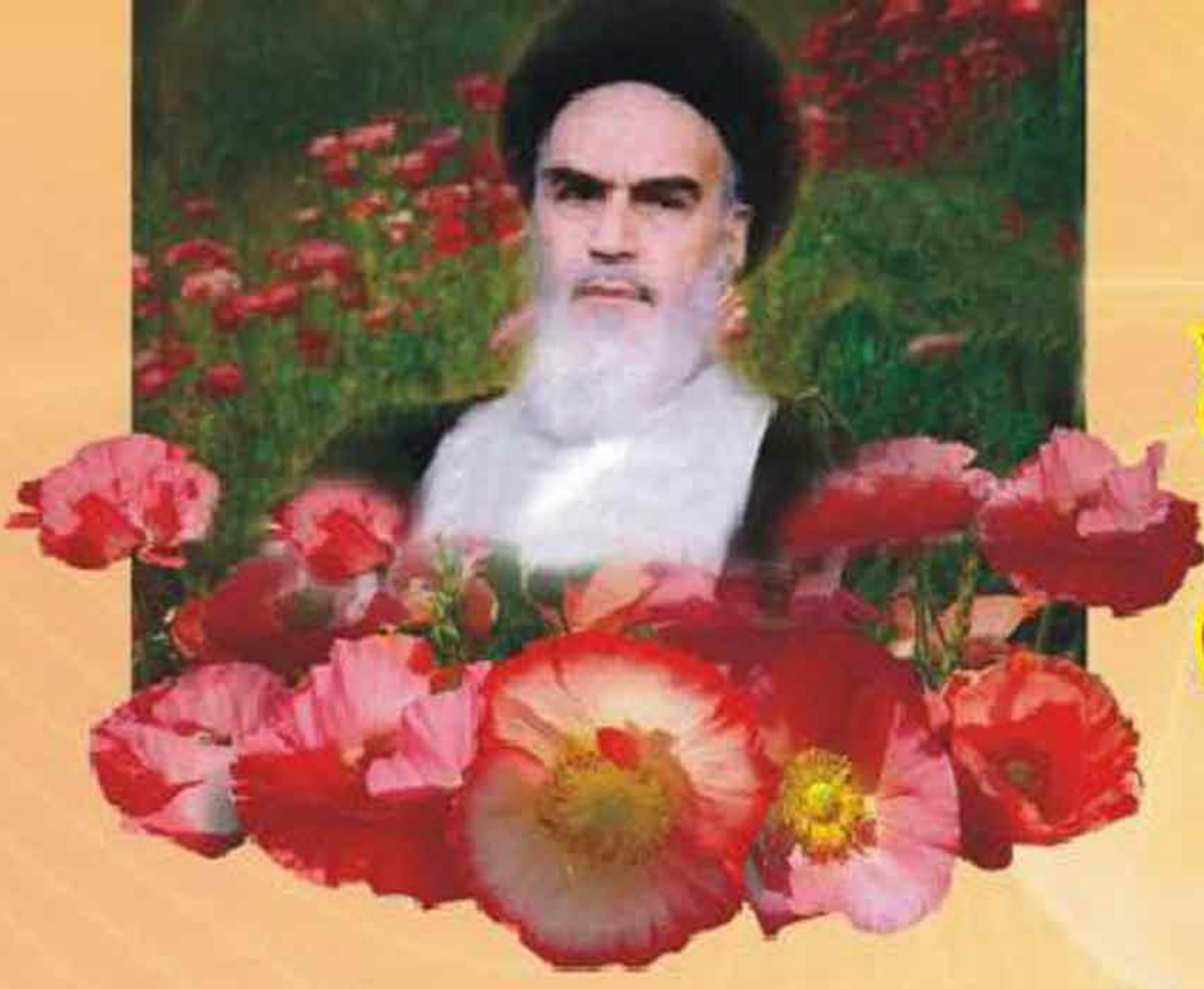
હાદી : અચ્છા ગુરુજી ! એ તો બતાવો કે ખુદા રહે છે ક્યાં, આકાશમાં કે પૃથ્વી ઉપર ?

ગુરુજી : વત્સ ! ખુદાને કોઈ એક સ્થળે સીમિત નથી કરી શકાતો એટલે તે પોતે જ કહે છે, “મને પોકારો - હું જવાબ આપીશ” હવે આખીયે પૃથ્વી ઉપર લોકો તેને પોકારે અને તે એક જ જગ્યાએ સીમિત હોય તો તે પૃથ્વી ઉપર દરેક સ્થળે જવાબ કેવી રીતે આપી શકે ? પરંતુ દરેક સ્થળે લોકો તેને પોકારે છે અને તે દરેક જગ્યાએ જવાબ આપે છે. તેથી સાબિત થાય છે કે તે દરેક સ્થળે મોજુદ છે. કોઈપણ સ્થળ તેના અસ્તિત્વથી ખાલી નથી અને તમને તેનો અનુભવ પણ થાય છે. મનુષ્ય શ્વાસ લે છે, તે શ્વાસ કોણ ચલાવે છે ? ખુદા ! તો પછી સમગ્ર પૃથ્વી ઉપર દરેક જગ્યાએ સજીવ સૃષ્ટિ છે, તે મનુષ્ય હોય કે પ્રાણી, તે શ્વાસ તો લે છે અને ખુદા તેમના શ્વાસને ચલાવે છે, તો ખુદા દરેક જગ્યાએ છે કે નહીં.

વૃક્ષો-ફૂલો-કળીઓ તેમને કોણ મોટા કરે છે ? આ ફૂલોને સુગંધ કોણ આપે છે ? તે જ ખુદા સમગ્ર સૃષ્ટિમાં દરેક વૃક્ષ, દરેક ફૂલ, દરેક કળીમાં અસ્તિત્વ ધરાવે છે. ચંદ્ર-તારાઓ-સૂર્યને પ્રકાશ કોણ આપે છે - ખુદા - તો પછી ખુદા ચંદ્ર-તારાઓ, સૂર્યની પાસે પણ છે. આ સમુદ્ર- તેમાં પાણી કોણ લાવે છે, ખુદા - તો પછી ખુદા બધાંની પાસે જ છે.

હે મારા બાળકો ! ચાદ રાખો ! હું આ લખી રહ્યો છું ત્યારે પણ ખુદા મારી સમક્ષ છે, મારા મનમાં છે અને હવે જ્યારે તમે આ વાંચો છો ત્યારે પણ ખુદા તમારા મનમાં છે. તેવી જ રીતે ખુદા દરેક વ્યક્તિના મનમાં રહે છે. અને હા! ખુદાને જોઈ પણ શકાય છે !! પરંતુ આ ચક્ષુઓથી નહીં, ખુદાને તો મનના ચક્ષુઓથી જોઈ શકાય છે.

ઈમામ ખુમૈની (રહ.)ની ભેટ સોગાતો

ઈમામ ખુમૈની (રહ.) વીસમી સદીમાં વધતાં અંધકારમાં ઉત્પન્ન થયેલ એક પ્રભાત છે જેનો પ્રકાશ દૂર-દૂર સુધી ફેલાઈ ગયો અને જેનાથી પોતાની ગ્રહણ શક્તિ પ્રમાણે અનેક લોકો લાભાન્વિત થયાં અને થઈ રહ્યાં છે.

આપના અસ્તિત્વ થકી માનવીય ગુણો અને પ્રાપ્તિઓને સ્વાસ્થ્ય અને શક્તિ પ્રાપ્ત થઈ છે.

આપની ઉમ્મીદો સંક્ષિપ્ત હતી પરંતુ આપના ધ્યેય મહાન અને અસંખ્ય હતાં. આપ વાત કરતી વખતે નરમ પરંતુ ધ્યેય પ્રાપ્તિ માટે કાર્ય કરતી વખતે અત્યંત સક્રિય રહેતાં હતાં. આપની મધૂર વાણીમાં કુલોના હૃદયને પણ શિતલતાથી ઢાંકી દેવાની ઝાકળબિંદુની કેફીયત રહેતી હતી. આપની નિડરતા અને શુરવીરતા એટલી હદ સુધી હતી કે શયતાની જગત તો શું પણ મહાસાગરોના હૃદય પણ ધ્રુજવા લાગતાં હતાં. આપના પ્રકાશની એક એવી આભા હતી કે તેની એક ઝલક માત્ર પ્રાપ્ત કરનાર લોકોને તેમના અંતર આત્મા અધ્યાત્મિક વિચારોના પ્રદેશમાં લુપ્ત થઈ જતાં જણાતા હતાં. આપના અવાજનો પ્રભાવ આ ઝેરીલા ધુમાડાથી ભરેલ વાતાવરણવાળા જીવનને હિમાલય પર્વતના પ્રદુષણ રહિત શિખરોના વાતાવરણમાં પહોંચાડી દેતો હતો.

તેથી જ જ્યારે આપે આ અત્યાચારો-ભ્રષ્ટાચાર-છલ અને કપટ-ભોગવિલાસ-ધનદોલતની જ પૂજા અને ગુલામીથી છલોછલ વાતાવરણમાં પદાર્પણ કર્યું તે પછી જતાં-જતાં

તેઓ ઈસ્લામીક ઉમ્મત અને તેમાંય ખાસ કરીને ઈરાની કોમને ઘણાં મોટા ખજાના અને ભેટ-સોગાતો આપતાં ગયાં છે. તેમાંથી કેટલોકનું વિહંગાવલોકન કરીએ :-

ઈસ્લામિક શાસન :- ઈસ્લામ વિરોધી શાસને ઈરાન દેશમાં જ્યારે હદ ઉપરાંત માંથુ ઉચક્યું તો અત્યંત સખ્ત મહેનત કરીને અને લાખો તકલીફો-સંકટો અને અત્યાચારો સહન કરીને અને હજારો બલિદાનો આપીને

પણ સાચું ઈસ્લામિક શાસન સ્થાપવાનું આપે બીડું ઝડપ્યું હતું. જ્યારે એક સ્વાભિમાની અને વફાદાર કોમે પોતાના મસીહાના હૃદયની વાણીનો એહસાસ કર્યો તો ફક્ત પુરુષો જ નહીં પરંતુ સ્ત્રીઓ - નવ યુવાનો - વૃદ્ધો - બાળકો તમામ તેમની એક હાકલ ઉપર “કરેંગો યા મરેંગો” માટે તત્પર થઈ ગયાં અને છેવટે એ ક્ષણ પણ આવી પહોંચી જ્યારે આપને દેશ નિકાલ કરનાર સમ્રાટને જ ઈરાનમાંથી તગેડી મુકવામાં આવ્યો અને ઈરાનમાં ઈસ્લામી શાસનના સુર્યોદયના આપે પોતાના જીવનમાંજ દર્શન કરી લીધાં અને આમ જનતાને પણ ઘણાં વરસોની પ્રતિક્ષા પછી આ મહાન ભેટ-સોગાદ પ્રાપ્ત થઈ.

કોમની જાગૃતિ :-

આપના અસ્તિત્વમાંથી પ્રાપ્ત થયેલ એક અન્ય મહાન ભેટ બેદરકારીની ઉંઘમાં સપડાઈ ગયેલી કોમને જાગૃત કરી તેને ચિંતનના ઉચ્ચ શિખરો સુધી પહોંચાડવાના સ્વરૂપે મળેલી છે. આપે એક એવા જુલ્મી શાસનમાં રહેનાર કોમને કે જ્યાં વિરોધનો એક શબ્દ ઉચ્ચારવાની વાત સ્વપ્નમાં પણ વિચારી શકાય તેમ નહોતી તેવા શાસનમાં રહેતી કોમને બૂમબરાડા સાથે વિરોધ પ્રદર્શિત કરવાની શક્તિ આપી હતી. આપે ઈરાની કોમને જાગૃત કરવામાં જેટલા પ્રમાણમાં “બિલ્લિહીયત” એટલે કે મનની નિખાલસતાનો પરિચય આપ્યો છે કે તેનો જોટો પણ જડવો મુશ્કેલ છે. આ વિષયમાં આપના ઘણાં પ્રવચનો અને કથનો છે જે શત્રુો વડે આપે આ કોમને જાગૃત કરી અને સમકાલિન શાસનને પગ વડે કચડી નાખ્યું.

એક પ્રવચનમાં આપે ફરમાવ્યું છે કે : “ હે યુવાનો ! એક હાથમાં તલવાર અને બીજા હાથમાં કુરઆન લઈને નીકળી પડો” એક બીજા સ્થળે કહ્યું છે કે : “ હે મુજાહીદો, તમે એ ધ્વજ તળે આગળ વધી રહ્યાં છો જે સમગ્ર આધ્યાત્મિક અને ભૌતિક જગત ઉપર લહેરાઈ રહ્યો છે. તમે એને પૂરી રીતે સમજી શકો કે ન સમજી શકો પરંતુ તમો તે માર્ગે ચાલતા જ રહો કેમકે તે તમામ નબીયોનો એકમાત્ર માર્ગ છે અને દ્યેય પ્રાપ્તિ નો પણ એક જ વિકલ્પ છે. ”

વિશ્વનો ખજાનો :- આપે વિધાકીય રીતે પણ કોમને ઘણી ભેટો આપી છે. આમ આપ વિધાનો એક ખજાનો પણ પોતાની પાછળ મુકતાં ગયાં છે. આપના આવા પુસ્તકોની યાદી અમે આ અંકમાંજ એક બીજા લેખમાં આપી છે, તે જોતાં કેટલો મહાન વિધાકીય ખજાનો આપણને આપતાં ગયાં છે તેનો અંદાજો લગાવી શકાય તેમ છે.

પત્રાવલી

વહાલા બાળકો,

આ પાનું તમારું રહેશે. તમે કોઈ ધાર્મિક વાર્તા, કાવ્ય પંક્તિ, ચિત્ર કે દુયકો વિગેરે જરૂર મોકલશો. જેથી તમારું પોતાનું આ પાનું ભર્યું ભર્યું રહે !

સાથે આપનું નામ, સરનામું, ઉંમર લખવાનું ભૂલતા નહીં !

[illegible]

પટેલ નર્મમ અબ્બાસ એચ.,
આંખાવાડી, નુતનનગર, મહુવા.

[illegible]

શક્તીલ અબ્બાસ,
જીવાબાવા ચોક, રાજૂલા સીટી.

[illegible]

ભિમાણી હસનૈન અખ્તરભાઈ,
મહેન્દ્રપુરા, મોરબી.

જન્મદીન મુબારક

જન્મ તારીખ : ૧૨-૪-૨૦૦૧

ઓનઅલી હુસૈનઅલી અમીરી,
મોહમ્મદઅલી હુસૈનઅલી અમીરી

સાચા જવાબો

વહાલા બાળકો !

ગયા અંકના પ્રશ્નોના સાચા જવાબો આ પ્રમાણે છે. તમે તમારા જવાબો આનાથી મેળવી લો.

પ્રશ્ન-૧ હઝરત ફાતેમા ઝહરા સલા.ની સૌથી મોટી પુત્રીનું નામ શું હતું ?

(બ) ઝયનબ

પ્રશ્ન-૨ ઈમામ સજ્જાદ અ.સ.ની વિલાદત કયા વરસે (સને હિજરીમાં) થઈ હતી ?

(અ) ૩૮ સને હિજરી

પ્રશ્ન-૩ જનાબ ઝયનબ સલા. ના પતિનું નામ શું હતું ?

(ક) અબ્દુલ્લાહ-બિન-જાઅફરે તૈયાર

પ્રશ્ન-૪ ઈમામ સજ્જાદ અ.સ.ની દુઆઓના સંગ્રહના પુસ્તકને શું કહેવામાં આવે છે ?

(ક) મુબૂરે અહલેબૈત અ.સ.

પ્રશ્ન-૫ મૈનુલ આબેદીન કયા ઈમામનો લકબ છે ?

(ક) ઈમામ અલી-બિન-હુસૈન-બિન-અલી અ.સ.

પ્રશ્ન-૬ ઈમામ અલી અ.સ.ના શાસનકાળમાં કયું શહેર પાટનગર હતું ?

(ડ) કૂફા

પ્રશ્ન-૭ ઈમામ સજ્જાદની માતાનું નામ શું હતું ?

(બ) શહરબાનું

પ્રશ્ન-૮ ઈમામ સજ્જાદની વિલાદતની તારીખ કઈ છે ?

(ડ) બધા ખોટાં

પ્રશ્ન-૯ ઇતિહાસકારોએ હઝરત અદનાન સુધી પયગમ્બર સ.અ.વ.ના કેટલાં વડીલો-બાપ દાદાના નામ ગણાવ્યાં છે.

(ડ) ૨૧

પ્રશ્ન-૧૦ પયગમ્બર સ.અ.વ.ના કયા દાદાની વફાત

(અવસાન) જમાદીયુલ અવ્વલ માસમાં થઈ હતી ?

(ડ) અબ્દુલ મુતલિબ

"હાદી" માસિકના મેમ્બર બનવા માટે સંપર્ક કરો :

અમદાવાદ :	(૧) શાબીરભાઈ નુરાની ફોન : ૯૩૭૬૧ ૬૮૩૦૬
	(૨) મોલાના ઝફરુલ હસન ફોન : ૯૩૨૭૫ ૩૬૬૩૮
	(૩) ઝાકીરભાઈ મોમીન ફોન : ૯૩૨૭૦ ૪૧૩૧૪
ભાવનગર :	મુસ્તાકભાઈ વિરાણી ફોન : ૯૮૨૪૫ ૩૮૧૧૪
મહુવા :	(૧) અબ્બાસભાઈ મિઠાણી એગ્ઝ માર્ટ ફોન : ૯૮૨૪૪ ૯૬૯૪૨
	(૨) ભંભેરા મોહમ્મદ હુસૈન જાફરઅલી ફોન : ૯૪૨૮૧૨૩૨૩૩
કાણોદર :	નોશાદભાઈ, જાફરી ચેનલ ફોન : ૯૯૯૮૭ ૭૩૬૧૧
ભરૂચ :	જાવેદભાઈ ડોસાણી
સેલવાસા :	ગુલામ અબ્બાસભાઈ દેવજાણી ફોન: ૯૮૨૫૯ ૯૯૯૭૮
ધોળકા :	(૧) કમરઅલીભાઈ મોમીન (૨) મોલાના આલીમઅલી
ડેડીયાપાડા :	રિઝવાનહુસૈન અમીરઅલી રાજાણી ફોન : ૯૪૨૭૧ ૭૫૨૩૧
તળાજા :	મોહસીન અલી જી.ભૂરાણી ફોન : ૯૯૧૩૬૦૭૧૧૦
રાજૂલા :	મોલાના હસન મહદી ફોન : ૯૯૦૪૧૪૬૧૧૦
સીહોર :	મોલાના દિલબર હુસૈન ફોન : ૯૯૦૬૪૭૧૪૭૨
મુંબઈ :	અલઈમાન બુક સેન્ટર (પાલાગલી) ફોન : ૯૮૧૯૦૧૦૨૨૮

દુરીંગ એજન્ટ : શાબીરઅલી હસનઅલી પ્રમાણી ફોન : ૯૪૨૬૪ ૬૧૪૯૨

નોંધ : સભ્ય તથા એજન્ટ મિત્રોને નમ્ર અરજ છે કે નવા વર્ષનું લવાજમ મોકલી આપવા વિનંતી.

સાન સર્વો ડે સર્વો દો ડો ગુરુદો દોરો રદો
ગુરુદો ગુરુદો ડોરો ડો મુરુદો ડો મુરુદો

MUSIC

પ્રસ્થાવના : મુરુદો ડોરો ગુરુદો મુરુદો (M.A.) અનુદાન (ગુરુદો)